

KUVATAIDE- JA
KÄSITYÖKOULU

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän
kuvataiteen opetussuunnitelma

1.8.2018 alkaen

Laki 633/1998, A 813/1998

Kangasala | Pälkäne

**Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän kuvataiteen
opetussuunnitelma 1.8.2018 alkaen**

Laki 633/1998, A 813/1998

Kangasala, Pälkäne

SISÄLLYSLUETTELO

Toiminta-ajatus ja arvot	4
Oppimiskäsitys	5
Oppimisympäristö ja työtavat	7
Toimintakulttuuri	9
Opetuksen rakenne ja laajuus	12
Opintojen rakenne yksiköittäin	12
Kangasala: kuvataide	12
Pälkäne: kuvataide	13
Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet	15
Kuvataiteen tavoite- ja sisältöalueet	17
Opintokokonaisuudet yksiköittäin	19
Kangasalan yksikkö: opintokokonaisuudet	19
Pälkäne yksikkö: opintokokonaisuudet	25
Oppimisen arviointi	34
Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	35
Yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet	36
Oppimäärän yksilöllistäminen	36
Todistukset	37
Oppilaaksi ottamisen periaatteet	38
Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	39
Toiminnan jatkuva kehittäminen	41

TOIMINTA-AJATUS JA ARVOT

KOULUN NIMI JA TOIMINTA-AJATUS

Koulun nimi on Kuvataide- ja käsityökoulu Emil. Nimi viittaa kuvanveistäjä ja taiteilija Emil Wickströmiin (1864-1942), joka asui ja vaikutti Valkeakoskella. Wickström on yksi Suomen taidehistorian merkittävistä kuvanveistäjistä.

Kuvataide- ja käsityökoulu Emil on visuaalisten taiteiden oppilaitos, jossa annetaan taiteen perusopetuslain mukaista kuvataiteen, käsityön ja arkkitehtuurin opetusta.

Valkeakoskella kuvataiteen, käsityön ja arkkitehtuurin opetus perustuu Opetushallituksen 20.9.2017 vahvistamiin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin.

Kangasalla ja Pälkäneellä opetus pohjautuu Opetushallituksen 20.9.2017 vahvistamiin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteisiin. Opetustarjonta Kangasalla ja Pälkäneellä on kuvataide. Opetusta tarjotaan kunkin kunnan sisällä kyseisen kunnan lapsille ja nuorille.

Tämä opetussuunnitelma koskee Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin Kangasalla ja Pälkäneellä annettavaa yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen opetusta.

TOIMINNAN TARKOITUS

Taiteen perusopetuksen tarkoitus on laajentaa peruskoulun antamaa taidekasvatusta. Taiteen perusopetus on oma koulumuotonsa, josta säädetään laissa taiteen perusopetuksesta (633/1998).

Taiteen perusopetus tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden pitkäjänteiseen ja yksilölliset edellytykset huomioivaan oppimiseen oppilaalle itselleen merkityksellisen taiteenlajin parissa. Opetus

etenee tavoitteellisesti ja vaiheittain oppilaiden iän ja edellytysten mukaisesti. Taiteen perusopetuksen keskeisenä tehtävänä on tukea elämyksellisesti ja kannustavasti oppilaan taidesuhteen kehittymistä sekä rohkaista häntä elinikäiseen hyvinvointia edistävään taiteen harrastamiseen. Taiteen perusopetus rakentaa kestävästä tulevaisuudesta taiteen keinoin.

Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin opetus antaa mahdollisuuden perehtyä monipuolisesti visuaalisiin taiteisiin. Kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaat kokeilevat ja harjoittelevat taiteen ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaan kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Taideopetus antaa valmiuksia ilmaista itseä, tukee oppilaan identiteetin rakentumista ja kehittää luovuutta ja vuorovaikutustaitoja. Kulttuurinen ja yhteiskunnallinen osallisuus vahvistuu taideopetuksen tarjoaman tietojen, taitojen ja kokemusten myötä. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Taiteen perusopetuksen koulujen tehtävä on toimia taideopetuksen ja taidekasvatuksen kehittäjänä ja edistäjänä oman taidelajinsa kentällä. Tässäkin tehtävässä keskeistä on taidekasvatuksen keinoin vaikuttaa lasten ja nuorten osallisuuden, osaamisen ja hyvinvoinnin kasvuun.

Kuvataide- ja käsityökoulu Emil luo paikallista lasten- ja nuorten kulttuuria.

ARVOPERUSTA

Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin kaikkien yksiköiden toiminnassa pidetään tärkeinä seuraavia arvoja ja tavoitteita:

Taideopetuksen arvoperusta:

- ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- sosiaalinen, kulttuurinen ja ekologinen kestävä kehitys
- taiteen ja kulttuurien moninaisuus
- vuorovaikutus, osallisuus ja vaikuttaminen
- hyvinvointi ja elämän merkityksellisyys
- Ihmisen arvokkuus, ainutlaatuisuus ja kunnioitus yksilönä ja yhteisön jäsenenä
- taiteen vapaus perusoikeutena

Kuvataide- ja käsityökoulun opetus perustuu käsityksen ihmisestä, joka ainutlaatuisena yksilönä

ja yhteisön jäsenenä vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäänsä, rakentaa maailmankuvaansa omien kokemustensa ja kulttuuriperinnön pohjalta sekä kehittää sitä edelleen vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Taideen perusopetus arvostaa oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, vastuullista omatoimisuutta ja luovuutta. Ilmaistessaan itseään taiteen keinoin oppilas oppii arvottamaan ja arvioimaan itseään ja ympäristöönsä.

Taideopetus kannustaa tulkitsemaan ja pohtimaan kulttuurisesti moninaista ja moniarvoista todellisuutta taiteen keinoin. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Taideopetuksen eettiset, esteettiset ja ekologiset sisällöt ohjaavat pohtimaan, arvioimaan ja tiedostamaan itselle merkityksellisiä elämän sisältöjä ja ilmaisemaan niitä visuaalisin keinoin.

OPPIMISKÄSITYS

Oppilaslähtöisyys ja vuorovaikutus

Kuvataide- ja käsityökoulu Emilissä oppiminen käsitellään kokonaisvaltaisena ja vuorovaikutteisena prosessina, jossa oppilas on aktiivinen toimija. Oppimiskäsitys pohjautuu arvoon, jossa lapsi ja nuori nähdään ainutlaatuisena yksilönä, jolla on oma kokemus- ja elämysmaailmansa. Taiteenalan tieto, taito ja tunne syntyvät oppilaan omien kokemusten, moniaististen havaintojen ja oman työskentelyn kautta. Koska opetus on ryhmäopetusta, opitaan myös vuorovaikutuksessa muilta. Oppilaslähtöisen opetuksen ja taiteellisen toiminnan kantavana voimana on tekemisen ja luomisen ilo, jotka edesauttavat kehittämään osaamista.

Opetuksessa keskeistä on oppilaan kohtaaminen. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat oleellinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta. Oppilasta ohja-

taan oppimaan, löytämään ratkaisuja ja ymmärtämään, että tutkiminen ja harjoittelu ovat taitojen oppimisen kannalta merkityksellistä. Oppimista tuetaan ja oppimismotivaatiota vahvistetaan.

Tutkiva oppiminen

Kuvataide- ja käsityökoulun opetuksessa tarjotaan mahdollisuuksia kokeiluun, havaintojen tekemiseen ja keksimiseen. Taideopetuksessa oppilasta ohjataan tutkivaan ja toiminnalliseen oppimiseen sekä yksin että ryhmässä. Tavoitteena on, että oppilas pyrkii työskentelyssään aktiivisesti tekemään ratkaisuja, käsittelemään tietoa ja muodostamaan käsityksiä eri ilmiöistä. Oppilasta kannustetaan rohkeuteen oppimisprosessissaan. Opettajan tehtävänä on edistää ja kannatella erilaisten oppijoiden erilaisia oppimisprosesseja. Uudet kokemukset muokkaavat ja syventävät jo olemassa olevia tietoa ja taitoja.

Mielikuvituksen ja luovuuden tukeminen

Mielikuvitus on tärkeä tekijä niin taiteessa kuin leikissäkin. Kuvataide- ja käsityökoulu Emilissä mielikuvitusta kehitetään ja sille annetaan virikkeitä. Oppilaita ohjataan havainnoimaan visuaalista ympäristöä, jota käsitellään osana aineellista ja henkistä todellisuutta. Luovat prosessit kehittävät oppilaan kykyä järkeillä, ratkaista ongelmia, kykyä tehdä vertailuja ja itsenäisiä päätöksiä. Lisäksi ajattelu ja erilaisten yhteyksien ymmärtäminen kehittyvät aktiivisen näkemisen ja havainnoimisen harjoittelun myötä.

Visuaalisissa taiteissa ajatukset, tieto, tunteet, havainnot, toiveet ja muistot saatetaan näkyvään muotoon. Muoto annetaan erilaisten materiaalien ja tekniikoiden avulla. Vähitellen tässä prosessissa kehittyvät visuaalisen ilmaisun taidot.

Sekä taiteen opettaminen, että taiteen tekeminen ovat luonteeltaan uutta luovaa. Taiteen tekeminen edellyttää vapaata ilmapiiriä, jossa uskalletaan kokeilla ja leikitellä, välillä epäonnistua ja jossa osataan arvostaa omaa ja muiden tekemistä ja teoksia.

Oppimisen syventyminen

Oppimisen tarkoitus on, että osaaminen vahvistuu opintojen edetessä. Työskentelyssä tavoitellaan jo saavutettujen taitojen laajentamista ja soveltamista. Taiteellisessa oppimisprosessissa ohjaavan palautteen anto on merkityksellistä. Palautetta annetaan siitä, miten työskentely alkaa, miten se etenee

ja valmiista työstä. Oppimisessa on merkityksellistä, että oppilas oppii asettamaan itselleen tavoitteita ja ottamaan niistä vastuuta. Oppilastuntemus, erilaiset taidekäsitteet ja opettajan taiteellinen ja pedagoginen osaaminen ovat opettajan työkaluja, kun hän ohjaa oppilasta saavuttamaan erilaisia tavoitteita kannustavan palautteen avulla.

Hyvinvointi ja oppimisen ilo

Oppiminen ja taiteen tekeminen saavat aikaan iloa ja henkistä hyvinvointia. Kun oppilas kokee onnistuvansa, se vahvistaa hänen motivaatiotaan ja oppimisen kokemus tuottaa tyytyväisyyttä. Kun taas koetaan vastoinkäymisiä tai epäonnistumisia, opettajan ohjaava tuki on tärkeä osa oppimisprosessia. Toisinaan oppiminen vaatii suuria ponnisteluja, vaivannäköä ja aikaa, mutta samalla opitaan, että se kannattaa.

Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Tavoitteena on, että lapsille ja nuorille muodostuu opintojen edetessä hyvä taidesuhde ja että hänen kulttuurinen osallisuuden kokemuksensa kasvaa.

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Taidekasvatuksessa arvostetaan taiteen merkitystä oppimisen ja tietämisen lähteenä ja välineenä. Taiteiden ja tieteiden välinen vuoropuhelu on läsnä myös oppimisessa. Kuvataiteen oppimisprosesseihin kytkeytyy monialaista oppimista eri taiteiden ja tieteiden osa-alueilta.

OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TYÖTAVAT

OPPIMISYMPÄRISTÖ

Oppimisympäristö tarkoittaa fyysistä, henkistä ja sosiaalista tilaa, jossa oppiminen tapahtuu. Monipuolisten oppimisympäristöjen kuten erilaisten tilojen, paikkojen, yhteisöjen ja käytänteiden tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen.

Oppimisympäristö taideopetuksessa käsitetään laajasti. Ympäristöä on kaikki se, mikä meitä ympäröi, rakennettu ja luonnonympäristö kokonaisuudessaan, mikro- ja makrokosmosket, sosiaalinen ympäristö ja esine- ja mediaympäristö. Luokkatilan lisäksi oppilaiden oma elinpiiri ja ympäröivä yhteisö ovat oppimisympäristöjä. Ihmisen kokemuksessa ympäristö on täynnä tapahtumia, muutoksia ja näkyviä tai näkymättömiä prosesseja.

Fyysinen oppimisympäristö

Oppimisympäristö suunnitellaan ensisijaisesti kuvataiteen toiminnan vaatimuksia vastaavaksi. Eri kuvataiteen tekniikat ja menetelmät vaativat asianmukaiset tilat, joissa myös työturvallisuus on huomioitu.

Opetuksessa käytetään hyvin monenlaisia välineitä ja materiaaleja, joiden säilyttämiseen ja käsittelyyn tarvitaan riittävästi tilaa. Lisäksi, jotta erilaisia opetusmetodeja voitaisiin käyttää, opetustilojen tulee olla muunneltavissa erilaisia työtapoja vaativiin työskentelymenetelmiin. Eri työvaiheissa olevien oppilastöiden säilytystilojen tulee myös olla asialliset vaatimukset täyttäviä.

Kuvataiteen opetuksessa käytetään opetussuunnitelman tavoitteiden ja sisältöjen mukaisia laadukkaita materiaaleja ja työvälineitä. Työvälineiden ja materiaalien valinnassa otetaan huomioon työ-, tuote- ja ympäristöturvallisuus.

Koulun ja luokkatilan lisäksi luonto ja rakennettu

ympäristö sekä virtuaalinen ympäristö kuuluvat oppimisen fyysiseen ympäristöön. Mediaympäristön jatkuva kehittyminen tarjoaa uusia ulottuvuuksia taideopetukselle. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä verkkoympäristöjä hyödynnetään opiskelussa mahdollisuuksien mukaan ja ne ovat osa fyysistä oppimisympäristöä.

Hyvä oppimisympäristö tarjoaa mahdollisuuksia monenlaiseen yhteiseen työskentelyyn ja koko opintoryhmän samanaikaiseen toimintaan; toisaalta oppimisympäristössä tulee olla myös tilaa omaan rauhaan ja yksin työskentelyyn.

Henkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö

Oppimisympäristöön vaikuttavat pedagogia, opetusikätytännöt ja -menetelmät, sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutus

Kuvataiteen opetuksessa ryhmän oppimisympäristöä pyritään luomaan oppilaan kasvua ja luovuutta tukeviksi. Hyvä oppimisen ympäristö on avoin, turvallinen ja kannustava ja edellyttää oppilaan aitoa kohtaamista sekä kasvatuksellisesti välittävää vuorovaikutusta. Taideopetuksessa opettajat kiinnittävät erityistä huomiota taitoonsa kohdata oppilas. Erilaisia persoonallisuuksia ymmärtävä ympäristö vahvistaa oppilaiden itsetuntoa ja auttaa heitä elämäntaidoissa.

Taide on myös vuorovaikutuksen ja vaikuttamisen väline. Kuvataiteen tehtävien avulla opetellaan tekemään omia ajatuksia visuaalisesti näkyviksi.

Oppimisympäristössä tapahtuu yhteistyötä oppilaiden vanhempien kanssa palautteen, arvioinnin ja toiminnan kehittämiseksi.

TYÖTAVAT KUVATAITEEN OPETUKSESSA

Kuvataiteen opetussisältöjen ja -menetelmien kehittäminen on opettajien työtä. Taideopettajan työ on olemukseltaan tutkivaa ja luovaa aivan kuten taiteilijan työkin. Opettaja tulkitsee koulun opetussuunnitelmaa ja soveltaa sitä omille opintoryhmilleen. Opettaja toimii yhteistyössä muiden opettajien ja koulun rehtorin kanssa. He ovat työryhmä, joka yhteisen suunnittelun, keskustelun, pohtimisen ja arvioinnin avulla myös uudistaa paitsi opetusmenetelmiä myös opetussuunnitelmaa. Rehtorin ja opettajien työhön kuuluu ajan, yhteiskunnan, taideilmiöiden sekä lasten ja nuorten kiinnostusten kohteiden aktiivinen seuraaminen. Opetus on uutta luovaa, ja taidekasvatukselliset haasteet pyritään huomioimaan opetuksessa ja koulun kehittämisessä.

Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja media-välineitä. Työtavojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä kulttuuripalveluja sekä erilaisia verkostoja ja toimijoita.

Kuvataiteen opetuksessa käytetään monenlaisia työtapoja:

- toiminnallinen ja tutkiva oppiminen, harjoitukset luonnokset
- elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen, erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen (esimerkiksi retket, taidenäyttelykäynnit, vierailut)
- pitkäjänteinen teemallinen työskentely erilaisten sisältöjen äärellä
- yhteisöllisyyttä ja osallisuutta kasvattavat työtavat esim. projektityöskentely, näyttely- ja tapahtumatoiminta
- yksilö- ja ryhmätyöskentely
- havainnollistava opetus
- taiteen vastaanottamisenharjoitukset kuten taidekuvien ja taideteosten äärellä oleminen
- yhteisötaiteelliset menetelmät ja yhteistyö sidosryhmien kanssa
- improvisaatio ja sattuman hyödyntäminen
- itse- ja vertaisarviointi

Erilaiset työskentely- ja lähestymistavat tukevat toisiaan. Oppijaa ohjataan löytämään hänelle sopi-

via työskentelytapoja ja hänelle tarjotaan mahdollisuuksia monipuolisten materiaalien ja työtapojen avulla löytää persoonallinen tapa ilmaista itseään.

Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kasvua ja oppimistavoitteisiin pääsyä. Erilaiset työtavat voivat harjaannuttaa esimerkiksi keskittymiskykyä, pitkäjänteisyyttä, herkkyyttä, eläytymiskykyä, oma-aloitteisuutta, vastuuta, itseluottamusta sekä sosiaalisia taitoja sen lisäksi, että opetellaan jotakin kuvataiteen taitoa. Tärkeää on myös oppia arvostamaan ryhmän muita jäseniä sekä omaa ja muiden oppimista.

Taideopetuksessa opetuksen kohteena ovat sekä taiteen tekeminen, että taiteen vastaanottaminen. Oppilaan taidekäsitys rakentuu hänen kokemusmaailmansa myötä. Siksi monipuolisten ja erilaisten taidekokemusten tarjoaminen oppilaille on tärkeää.

Jokainen kuvataiteen ilmaisumuoto tai tekniikka vaatii erilaisia työtapoja ja työskentelymuotoja. Yleisen oppimäärän opetussuunnitelmaan perustuvassa taideopetuksessa kuvataiteen osa-alueita ei voida tutkia ja kokeilla yhtä monipuolisesti ja syvällisesti kuin laajassa oppimäärässä, koska oppimäärä on huomattavasti suppeampi. Siksi on erityisen tärkeää, että erilaista kuvataiteen alueista pyritään löytämään toisiinsa integroituvia osa-alueita.

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Opetuksen teemoja ja tehtävien aiheita valittaessa otetaan huomioon oppilaiden kokemuspiiri, se maailma, jossa lapset ja nuoret elävät omaa arkipäiväänsä. Opetuksessa korostuu vuorovaikutus, joka mahdollistaa myös ilmiöiden laajan ja avoimen tarkastelun.

Opetuksessa hyödynnetään perinteisten taideopetuksen menetelmien lisäksi kokeellisuutta esimerkiksi materiaalien, tekniikoiden ja työmenetelmien valinnoissa. Kaikkea opetusta läpäisee taidehistoriaan ja nykytaiteeseen tutustuminen. Yksilöllisen työskentelyn lisäksi opetus ohjaa oppilaita yhteisöllisen ja osallistuvan taiteen tekemiseen. Oppilaille tarjotaan monipuolisesti erilaisia kuvataiteen

keinoja ilmaista itseään ja häntä ohjataan sovelta-
maan niitä luovasti omassa tekemisessään.

Emilissä opettamisen ja oppimisen prosessi ovat

yhtä tärkeitä kuin työskentelyn kuluessa syntyvä
konkreettinen lopputulos: kuva tai teos.

TOIMINTAKULTTUURI

Toimintakulttuuri on ajan myötä muotoutuva yhteisön tapa toimia.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan koulun toimintakulttuuri muodostuu normien tulkinnasta, vakiintuneista ja uusista käytännöistä sekä toimintatavoista, joissa vaikuttavat niin tiedostetut kuin tiedostamattomatkin tekijät.

Kuvataide- ja käsityökoulun toimintakulttuuria muokkaavat useat eri osatekijät:

- Kuvataide- ja käsityökoulun perustehtävää ohjaavat laki taiteen perusopetuksesta sekä Opetushallituksen ja opetuksen järjestäjän säädökset, ohjeet ja toimintatavoitteet, jotka vaikuttavat koulun hallintoon, toimintaan ja työyhteisöön.
- Kuvataide- ja käsityökoulun toimintakulttuuriin vaikuttavat koulun perinteet sekä jatkuva aktiivinen kehittämistyö. Toimintakulttuurin muodostumiseen ovat vaikuttaneet esimerkiksi taideopetuksen ominaispiirteet, pedagogiikka sekä henkilökunnan ammattiosaaminen ja muuttuvat toimintaympäristöt.
- Emilin toimintakulttuuria muokkaa myös monitasoinen vuorovaikutus erilaisten yhteistyöverkostojen, asiakkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Koulun johtamisen tehtävänä on luoda rakenteet kehittämistyölle. Koulun toiminnan kehittämisestä opetussuunnitelmassa on oma kappaleensa: **Toiminnan jatkuva kehittäminen.**

TAIDEOPETUSTA EDISTÄVÄ TOIMINTAKULTTUURI

Kuvataide- ja käsityökoulussa tavoitellaan toimintakulttuuria, joka edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen laadukkaan opetuksen toteuttamista. Kuvataide- ja käsityökoulun tavoitteena on luoda oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, jonka lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus yhdessä toimimisesta ja avoimesta vuorovaikutuksesta.

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia osatekijöitä ovat:

Oppiva ja luova yhteisö

- Oppivassa ja luovassa yhteisössä jaetaan osaaamista, ammattitaitoa, ideoita sekä tuetaan yhdessä asetettujen päämäärien toteutumista.
- Yhteisön jäsenet arvioivat säännöllisesti omaa työtään ja kehittävät sitä. Tavoitteena on laadukas opetus ja toimivat käytänteet.
- Toimintakulttuurissa korostuu luovuutta ja innovatiivisuutta tukeva vuorovaikutus. Yhteisössä annetaan rakentavaa ja kannustavaa palautetta. Keskusteleva toimintakulttuuri kasvattaa yhteisöllisyyttä ja sitoutumista.
- Yhteisössä arvostetaan työhön sitoutumista, pitkäjänteistä harjoittelua, oppimisen moninaisuutta ja työn loppuunsaattamista. Kannustavassa ilmapiirissä myös epäonnistumisen kautta oppiminen on arvokasta.

Monipuoliset työskentelytavat

- Erilaiset työtavat rikastavat taideopetuksen toimintakulttuuria. Opetuksessa hyödynnetään erilaisia työskentely- ja oppimisympäristöjä.
- Koulussa on mahdollista kehittää uusia työtapoja, toimintamalleja ja opetussisältöjä sekä hyödyntää modernia teknologiaa. Opetuksessa huomioidaan lasten ja nuorten kokemukset ja kiinnostuksen kohteet ottamalla huomioon sukupuolen, kasvun, kehityksen ja oppimisen erot.
- Vuorovaikutus, osallisuus ja vaikuttaminen
- Toimintakulttuurin lähtökohtana on yhdessä tekeminen ja kokemus osallisuudesta.
- Yhteisössä jaetaan vastuuta ja sitoudutaan yhteisiin tavoitteisiin. Oppilaita ohjataan osallistumaan omaa oppimistaan koskevaan suunnitteluun ja ottamaan kasvavasti vastuuta opinnoistaan.
- Työyhteisö on verkostoitunut ja osallistuu toimintaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä. Koulussa tehdään yhteistyötä eri tavoin koulun sisällä ja erilaisten sidosryhmien kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Yhteisön toiminnan vaikuttavuus ulottuu myös sen ulkopuolelle.
- Taideopetuksessa opetellaan sosiaalista ja visuaalista vuorovaikutusta sekä ymmärretään taiteen mahdollisuudet vaikuttajana, arvojen ja ajatusten välittäjänä.

Hyvinvointi ja turvallinen työskentely-ympäristö

- Kuvataide- ja käsityökoulussa oppimis- ja työskentely-ympäristöksi käsitetään fyysinen, sosiaalinen ja henkinen ympäristö sekä kuva-media. Turvallisessa ja innostavassa oppimisympäristössä oppilas saa tukea kasvuun lapsesta nuoreksi.
- Toiminnassa huomioidaan työturvallisuus-

näkökulmat kuten turvalliset tilat, välineet ja työtavat.

- Toiminnassa kunnioitetaan taiteen perusopetuksen arvoja tasa-arvosta, oikeudenmukaisuudesta ja yhdenvertaisuudesta.
- Yhteisön toiminta tukee hyvinvointia, ja myös myötätuntoa muita kohtaan. Lapsen kasvua tuetaan taiteen keinoin vahvistamalla itseilmaisua, itsetuntoa sekä kykyä käyttää mielikuvitusta.

Tulevaisuuteen suuntautuminen

- Yhteisön toiminta edistää sosiaalista, kulttuurista ja ekologista kestävästä kehitystä sekä taiteen ja kulttuurien monimuotoisuutta.
- Kuvataide- ja käsityökoulun toimintakulttuurissa pidetään tärkeänä kiinnostusta lasten ja nuorten maailmaa kohtaan. Taideopetus rakentaa lapsen ja nuoren laaja-alaista osaamista, ohjaa taiteen tekemiseen ja siitä nauttimiseen. Yhteisö tukee lapsen ja nuoren kasvua oman elämänsä ja yhteisön vaikuttajaksi.
- Opetuksen kehittämisessä pyritään huomioimaan tulevaisuuden osaamisen tarpeet. Tulevaisuuden rakentamiseen suuntaudutaan innovatiivisesti ja luovasti.

Sujuvat arjen toimintakäytänteet

- Arjen toimintakulttuurissa on toimivat käytänteet ja rakenteet, joita arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä.
- Työyhteisössä perustehtävät, vastuut ja pelisäännöt ovat selkeitä. Yhteisön jäsenet ovat tietoisia toimintaa koskevista säädöksistä, ohjeista ja käytänteistä. Yhteisössä varmistetaan hyvä tiedonkulku.
- Jokainen työyhteisön jäsen edistää omalta osaltaan toimintakulttuurin ja opetus-

toiminnan kehittämistyötä.

- Toiminta on tavoitteellista ja sitä suunnitellaan lukuvuosittain ja pidemmällä aikavälillä. Toiminnassa pyritään ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen.

OPETUSJÄRJESTELYT OSANA TOIMINTAKULTTUURIA

Kuvataide- ja käsityökoulu Emilissä toimivat rehtori, riittävä määrä päätoimisia opettajia, tuntiopettajia, sekä muuta tarvittavaa henkilökuntaa (laki taiteen perusopetuksesta 9 §). Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella. Kangasalan ja Pälkäneen opetus on pääasiassa tuntiopetusta.

Kuvataide- ja käsityökoulussa yleisen oppimäärän mukaista opetusta järjestetään vuosittain 30 opintoviikkoa. Opetusta on pääasiassa arkipäivisin iltapäivisin ja iltaisin, mutta toimintaa voi olla myös viikonloppuisin, ja muina aikoina. Koulun järjestämään toimintaan voi kuulua oppituntien lisäksi lyhytkursseja, näyttelyitä, retkiä, opintomatkoja, projekteja, tapahtumia, koulutusta sekä muuta taidekasvatuksellista toimintaa Kangasalan ja Pälkäneen toimipisteiden resurssien mukaisesti. Toiminnan suunnittelu ja organisointi edellyttävät henkilökunnan kokous- ja seminaaritoimintaa. Opetustoiminta edellyttää aikaa ja tilaa opetuksen suunnittelulle ja opetusjärjestelyille.

Opetus tarjotaan ryhmäopetuksena. Ryhmäkoossa huomioidaan opetustilojen koko, materiaalien ja välineiden käytettävyyden sekä oppilaiden ikä ja

erityistarpeet sekä pedagogiset perusteet, kuten monipuolisten työtapojen ja yksilöllisen opetuksen mahdollisuudet. Kuvataide- ja käsityökoulun opintokokonaisuudet ovat laaja-alaisia, mikä mahdollistaa opetuksen joustavuuden ja pitkäjänteisen työskentelyn.

Kuvataide- ja käsityökoulun opinnot etenevät yleisen oppimäärän opinnoissa yhteisistä opinnoista teemaopintoihin. Opetus on vuodesta toiseen jatkuvaa ja oppilas siirtyy opetussuunnitelman mukaisesti opintokokonaisuudesta seuraavaan, kunnes saa yleisen oppimäärän päättötodistuksen.

Oppilaitoksen opetusjärjestelyistä vastaa koulun rehtori yhdessä opettajakunnan kanssa. Koulun laajemmat opetusteemat ja sisällöt suunnitellaan yhteistyönä. Kukin opettaja on vastuussa ryhmänsä opetuksen sisällöistä ja opetussuunnitelman toteuttamisesta omassa opetuksessaan. Näyttelyt rakennetaan opettajien yhteistyönä.

Kuvataide- ja käsityökoulussa hyödynnetään laaja-alaisesti opettajien eri osaamisalueita koulun toiminnan ja opetussisältöjen kehittämistyössä.

Opetus järjestetään siten, että opetussuunnitelmassa esitetyt tavoitteet voidaan saavuttaa ja että oppilaan taidot ja tiedot, tekniikoiden ja materiaalien sekä työvälineiden monipuolinen tuntemus ja hallinta kehittyvät. Oppilasta ohjataan laadukkaiden tuotteiden luomiseen ja kestävän kehityksen mukaisiin ratkaisuihin.

Kangasalan kaupunki ja Pälkäneen kunta huolehtivat Kuvataide- ja käsityökoulun toimitilajärjestelyistä omalla alueellaan.

OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

YLEISEN OPPIMÄÄRÄN LASKENNALLINEN LAAJUUS

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Lisäksi voidaan järjestää varhaisiän taideopetusta.

YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPINTOJEN RAKENNE

Yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat taidealan mukaisista yhteisistä opinnoista sekä teemaopinnoista. Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Teemaopinnoissa voi olla vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

OPINTOJEN RAKENNE YKSIKÖITTÄIN

KUVATAIDE- JA KÄSITYÖKOULU EMIL: KANGASALAN YKSIKKÖ

Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin Kangasalan yksikössä voi opiskella kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnot.

yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

KANGASALAN YKSIKÖN OPINTOJEN RAKENNE

Yhteiset opinnot

Yhteiset opinnot on oma opintokokonaisuutensa. Yhteiset opinnot on tarkoitettu ensisijaisesti 6–10-vuotaille lapsille ja ne kestävät neljä lukuvuotta. Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista.

Oppilaiden ikähaitari voi käytännössä hieman vaihdella sekä yhteisissä että teemaopinnoissa. Yleisen oppimäärän kesto on yhteensä kuusi lukuvuotta, minkä jälkeen oppilas saa todistuksen yleisen oppimäärän opinnoistaan.

Opintoviikkoja vuodessa on 30.

Teemaopinnot

Teemaopinnot on oma opintokokonaisuutensa. Opinnot on tarkoitettu ensisijaisesti 11–12-vuotialle oppilaille, ja ne kestävät kaksi lukuvuotta. Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan

KUVATAITEEN YLEINEN OPPIMÄÄRÄ 500 OT

TEEMAOPINNOT (laskennallinen laajuus 200 ot)			
Opintokokonaisuus 2	Lk 6	Opetus 3 ot/vko	90 ot / vuosi
	Lk 5	Opetus 3 ot /vko	90 ot/ vuosi
YHTEISET OPINNOT (laskennallinen laajuus 300 t)			
Opintokokonaisuus 1	Lk 4	Opetus 2,5 ot/vko	75 ot/ vuosi
	Lk 3	Opetus 2,5 ot/vko	75 ot / vuosi
	Lk 2	Opetus 2,5 ot/vko	75 ot/ vuosi
	Lk1	Opetus 2 ot/vko	60 ot/ vuosi

Opintojen laskennalliseen tuntimäärään voi sisältyä esimerkiksi tapahtumia, itsenäistä työskentelyä, projekteja tai retkiä.

KUVATAIDE-JA KÄSITYÖKOULU EMIL: PÄLKÄNEEN YKSIKKÖ

Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin Pälkäneen yksikössä voi opiskella yleisen oppimäärän kuvataiteen opinnot.

PÄLKÄNEEN YKSIKÖN OPINTOJEN RAKENNE

Varhaisiän opinnot

Alle kouluikäisten opetus on tarkoitettu 5–6-vuotiaalle. Työskentely on leikinomaista tutustumista kuvataiteeseen.

Yhteiset opinnot

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan kvalifikaation ilmaisuun, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Opinnot on tarkoitettu pääasiassa 7–11-vuotiaalle.

Teemaopinnot

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on op-

pilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Opinnot on tarkoitettu pääasiassa 12–13-vuotiaille.

Oppilaiden ikähaitari voi käytännössä hieman vaihdella sekä yhteisissä että teemaopinnoissa. Yleisen oppimäärän kesto on yhteensä seitsemän lukuvuotta, minkä jälkeen oppilas saa todistuksen yleisen oppimäärän opinnoistaan.

Opintoviikkoja vuodessa on 30.

KUVATAITEEN YLEINEN OPPIMÄÄRÄ 500 OT

TEEMAOPINNOT laskennallinen laajuus 200 ot (180)

Opintokokonaisuus 3	Lk. 7	90 ot
	Lk. 6	90 ot

YHTEISET OPINNOT laskennallinen laajuus 300 t (345)

Opintokokonaisuus 2	Lk. 5	75 ot/ vuosi
	Lk. 4	75 ot/ vuosi
	Lk. 3	75 ot/ vuosi

Opintokokonaisuus 1	Lk. 2	60 ot/ vuosi
	Lk. 1	60 ot/ vuosi

VARHAISIÄN OPINNOT 5–6-vuotiaat 40–60 ot

Opintojen laskennalliseen tuntimäärään voi sisältyä esimerkiksi tapahtumia, itsenäistä työskentelyä, projekteja tai retkiä.

KUVATAITEEN OPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

KUVATAITEEN OPETUKSEN YHTEISIÄ TAVOITTEITA JA SISÄLTÖJÄ

Kuvataide- ja käsityökoulun opetuksen tavoitteita ja sisältöjä yhdistävät ja läpäisevät laaja-alainen ympäristötaidekasvatus, kestävä kehityksen periaatteet sekä visuaalisten taiteiden monimuotoisuus. Kuvataide- ja käsityökoulu Emilissä laaja-alaisesti ymmärretty ympäristötaidekasvatus läpäisee koko opetuksen rakenteen ja sitä sovelletaan eri-ikäisten lasten taidekasvatuksessa. Yleisen

oppimäärän osalta tavoitteeseen pyritään olemassa olevien opetustuntiresurssien puitteissa

Kuvataide- ja käsityökoulussa eri visuaalisten taiteiden osa-alueista pyritään löytämään yhteisiä ja integroituvia osa-alueita sekä tutkitaan kuvataiteen, arkkitehtuuri, mediataiteiden ja käsityön rajapintaa, yhteisiä mahdollisuuksia luovalla tavalla.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin kaikkien yksiköiden opetussisältöihin ja toimintatapoihin sisältyy kestävän kehityksen tavoitteita. Opetuksessa huomioidaan kulttuurinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävä kehitys.

Kulttuurinen kestävä kehitys

Taiteen perusopetuksen opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taidekasvatus vahvistaa oppilaiden identiteetin rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä. Oppilas hankkii tietoa oman ja muiden kulttuurien taiteista, niiden historiasta, nykyisyydestä ja yhteiskunnallisesta tehtävästä. Oma taidesuhde ja eri taidekäsitysten tiedostaminen ovat kulttuurisen kestävyyden perusta.

Taidekasvatuksen tehtävänä on reagoida kulttuuriin muutokseen ja tuottaa uutta kulttuuria. Monikulttuurisuutta lähestytään etenkin taide- sekä kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta. Erilaisten taidenäyttelyiden teemoja hyödynnetään opetuksessa. Koulun oman näyttelytoiminnan mahdollisuutena on esitellä oppilastöiden ilmentämää omaa kulttuuriamme sekä lasten ja nuorten käsitteitä muista kulttuureista.

Kuvataide- ja käsityökoulu kasvattaa kulttuurin tekijöitä, harrastajia ja kokijoita.

Ekologinen kestävä kehitys

Visuaalisten taiteiden opetuksen tavoitteena on havaintokyvyn kehittyminen ja hyvän luonto- ja ympäristösuhteen muodostaminen. Tämä toimii pohjana ekologisen kestävän kehityksen ajattelulle. Tavoitteena on, että oppilaat ymmärtävät myös taiteen mahdollisuuden vaikuttamisen keinona. Oppilaat tutustuvat taiteen tuntemuksen kautta myös siihen, miten taiteessa käsitellään ekologisia arvoja.

Oppilaita ohjataan taiteen avulla määrittelemään

suhdettaan luontoon ja kulttuuriin sekä tunteen vastuuta luonnon ja elinympäristön kauneudesta, monimuotoisuudesta ja viihtyvyydestä.

Taideopetuksessa harjoitellaan materiaalien ja työskentelyvälineiden käyttämistä tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja kestävän kehityksen mukaisesti. Oppimisympäristönä käytetään fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista ympäristöä, kuten luontoa, oppilaan elämäntilaa, esineympäristöä, kulttuurielämää ja mediaympäristöjä.

Erilaisiin materiaaleihin tutustuminen on yksi tärkeä osa kuvataiteen opetuksessa ja niiden käsitteilyssä tulevat tutuksi monet taidetekemisen perinteet. Materiaalien käytössä ohjataan luovuuteen, kekseliäisyyteen ja uusiin tapoihin käyttäen jo vanhastaan tuttuja materiaaleja. Kuvataide- ja käsityökoulussa pyritään käyttämään ekologisia ja ympäristöystävällisiä materiaaleja. Erilaisten materiaalien ja työvälineiden oikea käyttö ja huolto ovat myös osa työturvallisuutta. Oppilasta ohjataan luomaan laadukkaita tuotteita sekä kehittämään kestävän kehityksen mukaisia ratkaisuja.

Sosiaalinen kestävä kehitys

Taideopetus tukee oppilaan kehittymistä arvostelukykyiseksi ja ajattelevaksi ihmiseksi. Oppilas harjoittelee omaaloitteisuutta, sosiaalisia taitoja ja vastuun kantamista omasta työskentelystään. Taide tuottaa hyvinvointia ja se toimii tunnemaailman kehityksen tukena.

Tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä työskennellä vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Ryhmäopetustilanteissa, taiteen tekemisen äärellä, käsitellään erilaisia arvoja, maailmankuvia, asenteita ja mielipiteitä. Oppilas ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan yhdenvertaisuutta sekä työskentelemään vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön kanssa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan taitoja toimia tietoon, taitoon ja vuorovaikutukseen pohjautuvassa yhteiskunnassa.

KUVATAITEEN TAVOITE- JA SISÄLTÖALUEET

KUVATAITEEN YLEISET TAVOITEET

Kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä.

Kuvataideopetuksen keskiössä on oppilaan oma kuvallinen työskentely ja hänen kuvailmaisullisten taitojensa kokonaisvaltainen kehittäminen. Opintojen aikana oppilaille tarjotaan erilaisia kuvantekemisen tapoja ja välineitä itsensä ilmaisemiseen ja luovaan työskentelyyn. Yleisen oppimäärän mukaisen kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii kuvan tekemisen perustaitoja kuvataiteen eri osa-alueilla.

Kuvataiteen opinnoissa oppilaita kannustetaan moniaististen havaintojen tekoon ja tutkivaan ja kokeilevaan oppimiseen. Oppilas tutkii ja tulkitsee maailmaa – sen näkyviä ja näkymättömiä ilmiöitä ja oppii ilmaisemaan havaintojaan, elämyksiään, tunteitaan, ajatuksiaan ja näkemyksiään visuaalisin keinoin. Kuvallisen työskentelyn prosessissa opetellaan käyttämään visuaalisen ilmaisun keinoja itselle merkityksellisten asioiden ilmaisussa ja tulokinnassa.

Kuvataiteen opinnoissa kehittyvät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taidot. Opetuksessa luodaan yhteyksiä oppilaan oman kuvallisen kulttuurin, kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille.

Oppilaan on mahdollista syventyä työskentelyssänsä itselle merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisukeinoihin. Oppilaiden omaan kokemusmaailmaan kiinnittyvä lähestymistapa luo pohjaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle.

Opintojen edetessä kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria opitaan tarkastelemaan eri näkökulmista. Opetuksessa innostetaan pohtimaan myös taiteiden ja tieteiden välisiä yhteyksiä. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen taiteen jatkuvaa muuttumista ja avoimia rajoja. Oppilaita kannustetaan käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä.

Oppilaita kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta ja arvostamaan niin omaa kuin muiden taiteellista työtä. Opinnot luovat perustaa omakohtaisen taidesuhteen rakentumiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

KUVATAITEEN OPETUKSEN TAVOITE- JA SISÄLTÖALUEET

Kuvataideopetuksessa nähdään laajasti kolme tavoitealuetta ja neljä sisältöaluetta, joita käsitellään kokonaisvaltaisesti toisiinsa integroituneina. Opetus koostuu erilaisten tavoitteiden ja sisältöjen kohtaamisista.

Kuvataideopetuksen tavoitealueet:

- TAIDESUHDE
- VISUAALINEN LUKUTAITO
- OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Kuvataideopetuksen sisältöalueet:

- KUVAN KIELI JA TAITEEN ILMAISUKEINOT
- OMAT KUVAT
- TAITEEN MAAILMAT
- VISUAALINEN YMPÄRISTÖ

OPINTOKOKONAISUUDET YKSIKÖITTÄIN

Kuvataiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen ja teemaopintojen tavoite- ja sisältöalueet määritellään opintokokonaisuuksittain.

Opintokokonaisuuksien kuvauksissa määritellyt tavoite- ja sisältöalueet antavat pohjan opetuksen suunnittelulle, kehittämiselle ja toteutukselle. Laajat opintokokonaisuudet mahdollistavat opetuk-

sen joustavuuden ja tukevat kuvataiteelle ominaista kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Opetuksessa toteutettavat opetusaiheet ja tehtäväkokonaisuudet vaihtelevat hyödyntäen opetushenkilöstön erityisosaamisalueita, koulun yhteisiä opetusteemoja, vaihtuvia projekteja ja hankkeita.

KANGASALA

OPINTOKOKONAISUUDET

Kangasalla on kaksi erillistä opintokokonaisuutta: yhteiset opinnot ja teema-opinnot.

YHTEISET OPINNOT

Kuvataiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan monipuolisesti erilaisiin kuvantekemisen tekniikoihin, materiaaleihin ja ilmaisukeinoihin. Niiden tuntemusta laajennetaan vähitellen oppilaiden taitojen kasvaessa. Eri tekniikoiden opetteluun yhteydessä harjoitellaan myös välinehuoltoa ja työturvallisuusasioita.

Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Työskentelyn tavoitteena on harjoitella omien ajatusten, mielikuvien, tiedon, tunteiden ja näkemysten kuvallista ilmaismista. Oppilasta rohkaistaan kuvalliseen itseilmaisuun ja taiteesta nauttimiseen.

Yhteisissä opinnoissa harjoitellaan pitkäjänteistä työskentelyä ja monivaiheisten tehtävien tekoa. Työskentelyprosesseissa opetellaan kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja sekä opetellaan sietämään myös epäonnistumista. Samalla opetellaan tarkastelemaan omia ja toisten

tekemiä kuvia ja keskustelemaan niistä. Tavoitteena on oppia arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä.

Oppilaita kannustetaan havaintojen tekemisen, ilmiöiden tutkimiseen, pohtimiseen sekä luovaan, kokeelliseen itseilmaisuun. Luonto ja rakennettu ympäristö tarjoavat runsaasti havainnoinnin ja tutkimisen kohteita. Yhteisissä opinnoissa tutustutaan kuvallisen työskentelyn kautta taiteen historiaan ja nykyisyyteen. Merkityksellistä on myös opetella ymmärtämään erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä.

Tavoitteet ja sisällöt rakennetaan niin, että ne opintojen edetessä monipuolistuvat. Opetus on teemallista, ja siinä otetaan huomioon oppilaan ikä ja kehitysvaihe. Tavoitteena on, että oppilas oppii hankkimaan omassa ilmaisussaan tarvitsemiaan taitoja ja tietoja ja harjoittelee niiden käyttöä. Kuvataideopetuksen opetussisällöt voivat vaihdella eri vuosina hyödyntäen opetushenkilöstön erityisosaamisalueita ja mahdollista opintovuoden kattavaa teemaa.

OPINTOKOKONAISUUS 1

Laskennallinen laajuus 300 ot
Kesto neljä lukuvuotta
Noin 6–10-vuotiaat

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhte

Opetus

- tutustuttaa elämyksellisesti oppilasta kuvataiteen maailmaan.
- rohkaisee itseilmaisuun, luovuuteen ja innostaa nauttimaan kuvataiteen tekemistä.
- tutustuttaa erilaisiin kuvantekemisen tapoihin ja menetelmiin.
- tukee keksimistä, uskallusta ja innostaa käyttämään mielikuvitusta, kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia omien kuvien tekemisen pohjana.
- ohjaa oppilasta käyttämään tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvataiteen välineitä ja materiaaleja.
- kannustaa tutkivaan ja kokeilevaan oppimiseen sekä omien ratkaisujen tekemiseen.
- tukee tavoitteellista työskentelyä.
- tukee oppilaan itsetuntemuksen ja taidesuhteen kehittymistä työskentelyprosessien eri vaiheissa rakentavan palautteen keinoin.
- ohjaa refleктоimaan omaa työskentelyä sekä arvostamaa omia ja muiden teoksia.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- hyödyntää ja tukee lapsen luontaista tapaa tutkia moniaistisesti ympäristöään ja tehdä erilaisia havaintoja oman ilmaisun lähtökohdaksi.
- ohjaa ymmärtämään visuaalisen kuvakielen keskeistä käsitteistöä.
- innostaa tarkastelemaan rakennettua ja luonnonympäristöä sekä erilaisia visuaalisen ympä-

ristön kuvia.

- ohjaa tutustumaan elämyksellisesti taide- ja kulttuurihistorian teoksiin, aikakausiin ja ilmiöihin.
- ohjaa sanallistamaan taideteoksia teoksen, tekijän, katsojan näkökulmasta.
- kannustaa keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja käyttämään erilaisia kuvantulkinnan keinoja.
- ohjaa ymmärtämään taiteen moniarvoisuutta ja monimuotoisuutta sekä erilaisia tulkintoja todellisuudesta.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

- ohjaa kuvataiteen keinoin ekologisten, esteettisten ja eettisten arvojen pohdintaan.
- tukee oppilaan osallisuutta ja ohjaa työskentely- ja vuorovaikutustaitojen vahvistumiseen.
- kehittää kriittistä kuvanlukutaitoa ja kykyä tulkita erilaisia kuvia.
- rohkaisee ottamaan kantaa itselle merkityksellisiin asioihin taiteen keinoin.
- innostaa tutustumaan taidenäyttelyihin.
- antaa mahdollisuuden tuoda omia töitä esille näyttelyissä. (esiintyminen, julkisuus)

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opintokokonaisuudessa opetellaan kuvataiteen perusteita ja tuetaan hyvän taidesuhteen rakentamista.

Opinnoissa tutustutaan tutkivalla tavalla erilaisiin kuvataiteen menetelmiin, kuvataiteen ilmaisukeinoihin ja työvälineisiin. Lisäksi tutkitaan erilaisia materiaaleja ja opitaan käyttämään niitä monipuolisesti ja luovalla tavalla. Keskeistä opinnoissa on elämyksellisyys, kuvailmaisun valmiuksien monipuolinen kehittäminen ja luovuuden tukeminen.

Kuvataiteen menetelmistä tutustutaan monipuoli-

sesti piirustuksen, maalauksen, grafikan ja median ilmaisukeinoihin. Kolmiulotteiseen kuvailmaisuun tutustutaan esimerkiksi kuvanveiston/arkkitehtuurin/ keramiikan tai ympäristötaiteen lähestymistä-vasta käsin ja harjoitellaan rakentamaan teoksia kolmiulotteisin keinoin. Näiden tai muiden kuvataiteen menetelmien myötä tutustutaan samalla kuvataiteen keskeisiin peruskäsitteisiin kuten esimerkiksi väriin, valoon, varjoon, pintaan, rytmiin ja muotoon. Digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Opintojen edetessä laajennetaan kuvataiteen menetelmien tuntemista ja niiden soveltamista omassa ilmaisussa. Opetus tukee eri kuvailmaisun muotojen rajapintojen tutkimista ja uusia menetelmiä luovaa tekemistä.

Kuvataideopinnot innostavat oppilasta ilmaisemaan omia ajatuksia, mielikuvia, muistoja, kokemuksia, tunteita ja tietoa kuvallisesti. Lapsen omaa kuvailmaisua ja työskentelytaitoja tuetaan ja vahvistetaan monipuolisten virikkeiden ja erilaisten tehtävänäntöjen myötä.

Annetut tehtävät kehittävät silmän ja käden yhteistyötä, aistiherkkyyttä sekä taiteellisen työskentelyprosessin ymmärtämistä. Vähitellen opetellaan tavoitteellista työskentelyä: Tehtävänäntöissä harjoitellaan, oppilaiden valmiudet huomioiden havainnointia, erilaisten kuvallisten tehtävien suunnittelua ja toteutusta sekä oman työskentelyn arviointia.

Työskentelyprosesseissa opetellaan kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja. Oppilaan omien taitojen kehittymistä tuetaan kannustavalla palautteella sekä vertaisoppimisen kautta. Vähitellen opetellaan arvioimaan omaa työskentelyä osana oppimista. Oppilasta rohkaistetaan tekemään teoksissaan omia ratkaisuja ja tunnistamaan innoituksen lähteitään.

Työskentely on ryhmässä tapahtuvaa. Ryhmässä harjoitellaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä opetellaan arvostamaan omia ja muiden teoksia. Opinnoissa tehdään sekä itsenäisiä teoksia että yhteisöllisiä teoksia ryhmässä.

Osana opintoja opetellaan huoltamaan työvälineitä itsenäisesti, ja kiinnittämään huomiota työtur-

vallisuuteen.

Tässä opintokokonaisuudessa vahvistetaan osallisuutta osallistumalla näyttelyihin ja tapahtumiin.

Opetuksen teemat ja kuvailmaisulliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, projektit ja hankkeet.

Omat kuvat

Kuvataideopinnot rohkaisevat oppilasta tuomaan omiin kuviin itselle tärkeitä sisältöjä. Omien kuvien aiheet nousevat oppilaiden havainnoista, arjen kokemuksista, mielikuvituksesta sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista.

Opetusaiheissa hyödynnetään lähiympäristön havaintoja ja virikkeitä sekä lapsen elämysmaailmasta nousevia aiheita. Oppilaita kannustetaan käyttämään kuvallisia vaikuttamisen keinoja ja esittämään kuvissa omia näkemyksiä ja ratkaisuja.

Taiteen maailmihin tutustuminen laajentaa omien kuvien kuvailmaisua sekä taidekäsitystä.

Opetus ohjaa pohtimaan omien kuvien merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Vähitellen tutustutaan myös omien kuvien itse- ja vertaisarviointiin osana oppimisprosessia.

Oppilastoita esitellään oppilastöiden näyttelyssä.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutustutaan kuvataiteen maailmaan ja visuaaliseen kulttuuriin elämyksellisesti, tutkien ja monimuotoisin virikkein.

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Niihin voidaan tutustua esimerkiksi satujen, tarinoiden, kuvamateriaalien ja näyttelyiden avulla.

Taidehistoriaan tutustutaan esimerkiksi teoskuvia katselemalla ja niistä keskustelemalla. Kuvan vastaanottamista ja kuvien äärellä olemista harjoitellaan eläytymällä teosten tekijöiden tapaan nähdä. Itse tekemällä ja kokeilemalla eläydytään teosten tekemisen prosesseihin.

Opinnoissa tutkitaan kuvallisten tehtävien avulla

moniaistisesti erilaisia kulttuureita ja niiden kuva-aiheita. Tehtävien tarkoituksena on laajentaa oppilaan taidekäsitystä sekä ymmärtää taiteen ja kulttuurin monimuotoisuutta. Taide-elämyksien tuomia näkökulmia kannustetaan hyödyntämään myös omassa kuvallisessa työskentelyssä.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa hyödynnetään ja tuetaan lapsen luontaista tapaa tutkia ympäristöään.

Luonto ja rakennettu ympäristö, esineympäristö ja mediaympäristö tarjoavat runsaasti havainnoinnin ja tutkimisen kohteita, joita hyödynnetään opetuksessa. Erilaisin tehtävin kehitetään lapsen ympäristöherkkyyttä.

Oppilaita kannustetaan moniaistiseen havainto-

jen tekemisen sekä oman ympäristön ja erilaisten ilmiöiden tutkimiseen, mikä tukee elämyksellisen ja vuorovaikutteiden suhteen syntymistä omaan lähiympäristöön.

Opintojen aikana harjoitellaan tutkimaan ja tulkitsemaan teoksen sisältöä ja muotoa. Visuaalisen ympäristön kuvia tarkastelemalla ja itse tekemällä tutustutaan kuvan kielen peruskäsitteisiin ja opetellaan tulkitsemaan kuvia ja niiden merkityksiä. Opetellaan esimerkiksi kuvittelemalla ja pohittamaan toden ja mielikuvituksen rajoja ja laajentamaan siten kuvailmaisun aiheita ja taidekäsityksen perustaa.

Merkityksellistä on myös opetella hyväksymään erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä.

TEEMAOPINNOT

Teemaopinnoissa laajennetaan yhteisissä opinnoissa saatuja tietoja ja taitoja kuvataiteen eri osa-alueilta. Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin.

Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Teemaopintojen aikana oppilas harjoittelee itseään ja vapaampaa työskentelyä. Teemaopinnot vahvistavat pitkäjänteistä oppimista yrittämisen ja ongelmanratkaisun kautta. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii asettamaan itselleen tavoitteita, suunnittelemaan ja toteuttamaan teoksia tai teoskokonaisuuksia. Edelleen etsitään ja vahviste-

taan oppilaan omaa ilmaisua ja kuvallista ajattelukykyä.

Teemaopinnoissa tutustutaan taiteen kentän eri ilmiöihin, taidehistoriaan ja nykytaiteeseen, ja keskustellaan niistä. Opetus kehittää oppilaan valmiuksia tehdä tietoisia havaintoja ympäristöstään, median ilmiöistä ja kuvallisesta kulttuurista.

Oppilasta ohjataan itse- ja vertaisarviointiin. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Jatkuvalle palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

OPINTOKOKONAISUUS 2

Laskennallinen laajuus 200 ot
Kesto kaksi lukuvuotta
Noin 11–12-vuotiaat

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhde

Opetus

- syventää yhteisissä opinnoissa opittujen kuvataiteen erilaisten menetelmien tuntemusta.
- laajentaa oppilaan taidekäsitystä erilaisten kuvataiteen tehtävien, elämysten, kokemusten ja keskustelun avulla
- ohjaa kuvataiteen erilaisten materiaalien ja välineiden tarkoituksenmukaiseen käyttöön.
- rohkaisee oppilasta ilmaisemaan omia ajatuksia ja itselle tärkeitä asioita kuvallisesti.
- tukee pitkäjänteistä ja tavoitteellista työskentelyä sekä kuvailmaisun taitojen vahvistumista ja laajenemista.
- kannustaa oppilasta tekemään omia ratkaisuja, asettamaan tavoitteita sekä ohjaa luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymistä.
- opetuksen vuorovaikutus ja palaute tukevat oppilaan oppimisprosesseja ja identiteetin kasvua. Opetus ohjaa itse- ja vertaisarviointiin ja oppimisen reflektointiin.
- ohjaa arvostamaan omia ja muiden teoksia.
- vahvistaa taidesuhdetta ja kannustaa nauttimaan kuvataiteesta.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- perehdyttää oppilasta erilaisiin kuvataiteen muotoihin ja keskeisiin kuvan kielen käsitteiden ymmärtämiseen.
- tukee omakohtaisen suhteen syntymistä rakennettuun, luonnonympäristöön ja kuvaympäristöön.
- rohkaisee oppilasta sanallistamaan visuaalista ilmaisuaan ja perustelemaan näkemyksiään.
- tutustuttaa taidehistoriaan ja eri kulttuureihin sekä ohjaa ymmärtämään taiteen ja kulttuurin monimuotoisuutta ja moniarvoisuutta.
- opintojen edetessä kehittää kuvanlukutaitoa tarkastelemalla taideteosten sisältöä, tulkintaa ja taiteen välittämää arvomaailmaa.

- innostaa taiteen tarkasteluun ja taiteen kokeamiseen.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

- ohjaa oppilasta ympäristötietoisuuteen sekä eettisten, ekologisten ja esteettisten arvojen pohdintaan.
- käyttää elämyksellisiä ja yhteisöllisiä työtapoja, jotka tukevat osallisuutta ja yhteisöön kuulumista.
- ohjaa käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussa.
- tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osallistua omilla tai yhteisillä teoksillaan näyttelyihin tai muihin taidetapahtumiin.
- kannustaa kertomaan omia mielipiteitä ja näkemyksiä taideteoksista ja muusta kuvakulttuurista.

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opinnoissa vahvistetaan erilaisten kuvataiteen ilmaisukeinojen, työtapojen ja menetelmien tuntemusta. Samalla perehdytään edelleen kuvataiteen välineiden ja materiaalien käyttöön erilaisissa kuvataiteen tekniikoissa ja ilmaisutavoissa.

Oppilasta kannustetaan tutkimaan ja kokeilemaan kuvataiteen eri osa-alueiden mahdollisuuksia omassa ilmaisussaan.

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Piirustuksen, maalauksen, grafikan ja median tuntemusta laajennetaan ja niiden myötä tutkitaan kuvataiteen peruskäsitteitä ja ilmaisumuotoja. Kolmiulotteisen kuvailmaisun työtapoihin perehdytään erilaisia lähestymistapoja käyttäen sekä rakenteiden tutkimista ja materiaalituntemusta laajentaen. Näiden lisäksi opetuksessa voidaan käyttää muita kuvataiteen ilmaisukeinoja ja menetelmiä ja niiden yhdistelmiä. Digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään mahdollisuuksien

mukaan. Opetus tukee eri kuvailmaisun muotojen rajapintojen tutkimista ja uusia menetelmiä luovaa tekemistä.

Opettajan jatkuva palaute, opetuskeskustelut ohjaavat oppimisprosesseja ja auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista.

Työskentelyn prosessimaisuus tukee havaintojen, tutkimisen, harjoittelun ja ongelmanratkaisun merkityksen oivaltamista. Tehtävät opettavat ideoimaan, asettamaan tavoitteita ja työskentelemään niitä kohti.

Prosessissa opetellaan käyttämään tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja, joilla harjoitellaan antamaan kuvallinen muoto ajatuksille, tunteille, mielikuville ja havainnoille.

Opinnoissa tehdään sekä itsenäisiä teoksia että yhteisöllisiä teoksia ryhmässä. Arviointitaitoja, kuten itse- ja vertaisarviointia harjoitellaan osana oppimisprosessia. Opetellaan kertomaan ja keskustelemaan omista ja toisten teoksista.

Taiteiden ja tieteiden välisyyttä tutkitaan ja hyödynnetään kuvailmaisun laajentamisessa, esimerkiksi kuvantekemisen lähestymistapoihin voi sisältyä eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia ja sisältöjä.

Opetuksen teemat ja kuvailmaisulliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, projektit ja hankkeet.

Omat kuvat

Omien kuvien sisällöt nousevat oppilaita kiinnostavista asioista, ajankohtaisista ilmiöistä ja nuoriso- ja populaarikulttuurista. Oppilasta ohjataan etsimään hänelle merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä lähiympäristöstä, median kuvakulttuurista, internetistä, omista havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisiä kuvakulttuureista ja laajasti taiteen kentältä.

Lasten ja nuorten kuvakulttuuri huomioidaan osana laajempaa kulttuuria.

Oppilas osallistuu yhteisen kuvakulttuurin luomi-

seen tuomalla omia teoksia esille näyttelyihin ja osallistumalla tapahtumiin. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Oppilas tutustuu taiteen maailmoihin ja taiteen muotoihin taidehistorian välityksellä sekä mahdollisuuksien mukaan näyttelyvierailuiden tai kulttuurikohdevierailujen myötä. Oppilaille tarjotaan erilaisia taide-elämyksiä. Opetuksessa tutkitaan ja havainnoidaan erilaisia kulttuureita, taidehistorian suuntauksia ja median ilmiöitä. Taidehistorian kuva-aineistoa hyödynnetään kuvallisessa työskentelyssä elämyksellisesti.

Opetus ohjaa monenlaisen taiteen arvostamiseen ja laajentaa taidekäsitystä. Opetellaan ymmärtämään teosten merkityksiä osana aikaansa ja tulkitsemaan taidetta sekä katsojan, tekijän että teoksen näkökulmista.

Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen erilaisia tehtäviä ja merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan.

Visuaalinen ympäristö

Oppilasta ohjataan rakennetun, luonnonympäristön ja kuvaympäristöjen moniaistiseen tutkimiseen, havainnointiin sekä tiedonhakuun. Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatilan lisäksi autenttista ympäristöä sekä virtuaaliympäristöjä.

Ympäristön tutkimisen ja erilaisten tehtävänäntöjen myötä opitaan myös löytämään ja oivaltamaan kuvallisen työskentelyn innoituksen lähteitä.

Opintokokonaisuudessa opetellaan tulkitsemaan visuaalista kulttuuria ja ympäristöjä itse tekemällä ja tutustumalla olemassa oleviin kuviin. Erilaisin lähestymistavoin opetellaan erottelemaan visuaalista kulttuuria, visuaalisia ympäristöjä ja visuaalista kieltä sekä pyritään oivaltamaan visuaalisuuden merkitystä ympäristössä.

Visuaalisen ympäristön havainnoissa ja kuvallisissa tehtävissä kannustetaan ymmärtämään erilaisia

tulkintoja näkyvästä todellisuudesta.

käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä

PÄLKÄNE

OPINTOKOKONAISUUDET

Kuvataiteen yleisen oppimäärän mukaisissa opinnoissa on yhteensä kolme opintokokonaisuutta:

- Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet 1 ja 2
- Teemaopintojen opintokokonaisuus 3

Lisäksi kuvataiteen varhaisiän opinnot on oma opintokokonaisuutensa.

VARHAISIÄN OPINNOT

Varhaisiän kuvataiteen opinnot ovat silta yleisen oppimäärän opintoihin. Opetuksen tarkoitus on tukea hyvän taidesuhteen syntymistä, antaa valmiuksia kuvailmaisuun sekä innostaa kuvataiteen opintoihin.

Varhaisiän opinnoissa hyödynnetään lapsen luontaista uteliaisuutta. Oppimiseen luodaan turvallinen oppimisympäristö, joka kannustaa leikkiin ja mielikuvituksen käyttöön. Opetuksessa kannustetaan oppilasta aktiiviseen, omakohtaiseen tutkimiseen ja kokeilemiseen. Kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havainto-

jaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Opetuksessa hyödynnetään monitaiteellisia lähestymistapoja. Erilaisin tehtävin kehitetään oppilaan moniaistista havaintokykyä ja hienomotorisia taitoja, opetellaan kuvallisen kielen perusteita ja muodostetaan vähitellen käsitystä siitä, mitä on taide. Ryhmässä opetellaan kertomaan omista ajatuksista ja havainnoista kuvin. Oppilasta rohkaistaan kuvalliseen itseilmaisuuksiin ja sitä ohjataan yhä vivahteikkaampaan suuntaan harjoittelemalla monipuolisesti erilaisia kuvan tekemisen tekniikoita. Lisäksi tutustutaan elämyksellisesti taidemuotoihin ja kuvakulttuuriin.

YHTEISTEN OPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET

Yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Kuvataiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan monipuolisesti erilaisiin kuvantekemisen tekniikoihin, materiaaleihin ja il-

maisukeinoin, joiden tuntemusta laajennetaan vähitellen oppilaan taitojen kasvaessa. Kuvataide käsitetään laajasti, jolloin opetus tukee eri kuvailmaisun muotojen rajapintojen tutkimista, uusia

menetelmiä ja luovaa tekemistä. Opetus laajenee eri visuaalisten taiteiden alueille, kuten esimerkiksi arkkitehtuuriin, mediataiteisiin ja muotoiluun, mikä on yksi opetuksen painopistealueista.

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan omaa ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Työskentelyn tavoitteena on harjoitella omien ajatusten, mielikuvien, tiedon, tunteiden ja näkemysten kuvallista ilmaismista. Merkityksellistä on myös opetella ymmärtämään erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Oppilaita kannustetaan havaintojen tekemisen, ilmiöiden tutkimiseen, pohtimiseen sekä luovaan, kokeelliseen itseilmaisuun. Luonto ja rakennettu ympäristö tarjoavat runsaasti havainnoinnin ja tut-

kimisen kohteita. Opinnoissa tutustutaan kuvallisen työskentelyn kautta myös taiteen historiaan ja nykyisyyteen.

Opintojen aikana harjoitellaan pitkäjänteistä työskentelyä ja monivaiheisten tehtävien tekoa. Työskentelyprosesseissa opetellaan kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja sekä opetellaan ymmärtämään epäonnistumista uuden oppimisen yhtenä vaiheena. Opintojen aikana opetellaan arvostamaan ja tarkastelemaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä.

Tavoitteet ja sisällöt rakennetaan niin, että ne opintojen edetessä monipuolistuvat. Opetus on teemallista, ja siinä otetaan huomioon oppilaan ikä ja kehitysvaihe. Tavoitteena on, että oppilas oppii hankkimaan omassa ilmaisussaan tarvitsemiaan taitoja ja tietoja ja harjoittelee niiden käyttöä. Opetuksen opetussisällöt voivat vaihdella eri vuosina hyödyntäen opetushenkilöstön erityisosaamisaluita ja mahdollista opintovuoden kattavaa teemaa.

OPINTOKOKONAISUUS 1

Laskennallinen laajuus 120 ot
Kesto kaksi lukuvuotta
Noiin 7–8-vuotiaat

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhte

Opetus

- tutustuttaa elämyksellisesti oppilasta kuvataiteen maailmaan.
- innostaa oppilasta itseilmaisuun ja luovuuteen sekä nauttimaan kuvataiteen tekemistä.
- tutustuttaa erilaisiin visuaalisen taiteen tekemisen tapoihin ja menetelmiin.
- johdattaa oppilasta keksimisen ja uskaltamisen tielle sekä innostaa käyttämään mielikuvitusta, kokemuksia, havaintoja oman työskentelyn

pohjana.

- opastaa oppilasta kuvataiteen välineiden ja materiaalien turvalliseen käyttämiseen.
- kannustaa oppilasta tutkimaan ja kokeilemaan.
- ohjaa arvioimaan omaa työskentelyä.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- hyödyntää ja tukee lapsen luontaista tapaa tutkia moniaistisesti ympäristöään ja tehdä erilaisia havaintoja oman ilmaisun lähtökohdaksi.
- tutustuttaa visuaalisen kuvakielen käsitteistöön.
- innostaa tutustumaan rakennettuun ja luonnonympäristöön.
- tutustuttaa elämyksellisesti ja oman kuvailmaisun kautta taide- ja kulttuurihistorian teoksiin, aikakausiin ja ilmiöihin.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

- ohjaa huomioimaan ympäristöarvoja kuvataiteen keinoin.
- ohjaa oppilaan työskentely- ja vuorovaikutustaitojen vahvistumiseen.
- tutustuttaa oppilasta erilaisten kuvien tulkintaan.
- innostaa tutustumaan taidenäyttelyihin.
- antaa mahdollisuuden tuoda omia töitä esille näyttelyissä. (esiintyminen, julkisuus)

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opintokokonaisuuden aikana tutustutaan visuaalisten taiteiden perusteisiin ja aloitetaan matka hyvän taidesuhteen rakentumiseen.

Opinnoissa tutustutaan elämyksellisesti tutkien erilaisiin visuaalisten taiteiden menetelmiin, ilmaisukeinoihin ja työvälineisiin sekä erilaisiin materiaaleihin, joita harjoitellaan käyttämään monipuolisesti ja luovalla tavalla.

Opetuksessa tutustutaan monipuolisesti esimerkiksi piirustuksen, maalauksen, grafiikan ja median ilmaisukeinoihin. Kolmiulotteiseen kuvailmaisuun tutustutaan esimerkiksi muotoilun, kuvanveiston, arkkitehtuurin tai ympäristötaiteen lähestymistavasta käsin ja harjoitellaan rakentamaan teoksia kolmiulotteisin keinoin erilaisista materiaaleista. Opetus tukee eri kuvailmaisun muotojen rajapintojen tutkimista ja uusia menetelmiä luovaa tekemistä.

Kuvataiteen eri menetelmien myötä aloitetaan myös tutustuminen kuvataiteen keskeisiin peruskäsitteisiin kuten esimerkiksi väriin, valoon, varjoon, pintaan, rytmiiin ja muotoon.

Opinnoissa johdatetaan oppilasta ilmaisemaan itseään, tuomaan kuvallisesti esiin omia ajatuksiaan, mielikuviaan, muistojaan, kokemuksiaan, tunteitaan ja tietojaan.

Lapsen omaa kuvailmaisua ja työskentelytaitoja tuetaan ja vahvistetaan monipuolisten virikkeiden ja erilaisten tehtävänantojen myötä. Annetut tehtävät kehittävät silmän ja käden yhteistyötä, aistiherkkyyttä sekä taiteelliseen työskentelyprosessiin tutustumista. Työskentelyprosesseissa opetellaan kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja.

Opintojen edetessä opetellaan kuvallisten tehtävien suunnittelua ja toteutusta sekä oman työskentelyn arviointia.

Oppilaan omien taitojen kehittymistä tuetaan kannustavalla palautteella sekä vertaisoppimisen kautta.

Työskentely on ryhmässä tapahtuvaa, jonka myötä harjoitellaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä opetellaan arvostamaan omia ja muiden teoksia. Opintojen aikana voidaan tehdä sekä itsenäisiä teoksia että yhteisöllisiä teoksia ryhmässä.

Osana opintoja opetellaan työvälineiden huoltamista ja kiinnitetään huomiota työturvallisuuteen.

Opetuksen teemat ja kuvailmaisulliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, projektit ja hankkeet.

Omat kuvat

Opinnoissa kannustetaan oppilasta tuomaan omiin töihinsä itselleen tärkeitä sisältöjä, joiden aiheet nousevat hänen omista havainnoistaan, arjen kokemuksista, mielikuvituksesta sekä hänelle merkityksellisistä kuvakulttuureista.

Opetusaiheissa hyödynnetään lähiympäristön havaintoja ja virikkeitä sekä oppilaan elämismaailmasta nousevia aiheita. Oppilasta kannustetaan esittämään teoksissaan omia näkemyksiä ja ratkaisuja.

Oppilastöitä esitellään oppilastöiden näyttelyssä.

Taiteen maailmat

Opetuksessa aloitetaan tutustuminen taiteen maailmoihin, minkä tarkoituksena on laajentaa oppilaan kuvailmaisua sekä taidekäsitystä. Opetuksessa tutustutaan kuvataiteen maailmaan ja

visuaaliseen kulttuuriin elämyksellisesti, tutkien ja monimuotoisin virikkein. Niihin voidaan tutustua esimerkiksi satujen, tarinoiden, kuvamateriaalien ja näyttelyiden avulla.

Taidehistoriaan voidaan tutustua esimerkiksi teoskuvia katselemalla ja niistä keskustelemalla. Kuvan vastaanottamista ja teosten äärellä olemista voidaan harjoitella eläytymällä teosten tekijöiden tapaan nähdä tai tapaan tehdä. Itse tekemällä ja kokeilemalla eläydytään teosten tekemisen prosesseihin.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tuetaan lapsen luontaista tapaa havainnoida ja tutkia ympäristöään, mitä voidaan

myös hyödyntää opetuksessa. Esimerkiksi luonto ja rakennettu ympäristö, esineympäristö ja mediaympäristö tarjoavat runsaasti havainnoinnin ja tutkimisen kohteita. Oppilasta opastetaan moniaistiseen havaintojen tekemisen sekä oman ympäristön ja erilaisten ilmiöiden tutkimiseen.

Opintokokonaisuuden aikana aloitetaan tutustuminen teosten sisällön ja muodon tutkimiseen ja tulkitsemiseen. Visuaalisen ympäristön kuvia tarkastelemalla ja itse tekemällä aloitetaan tutustumismatka kuvan kielen peruskäsitteisiin. Leikinomaisuus on edelleen mukana ja voidaan esimerkiksi kuvitella ja pohtia toden ja mielikuvituksen rajoja ja laajentaa siten kuvailmaisun aiheita.

OPINTOKOKONAISUUS 2

Laskennallinen laajuus 225 ot
Kesto kolme lukuvuotta
Noin 9–11-vuotiaat

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhte

Opetus

- harjaannuttaa oppilasta visuaalisten taiteiden menetelmien, tekniikoiden ja materiaalien kanssa työskentelyssä.
- rohkaisee oppilasta itseilmaisuuksiin ja luovuuteen sekä innostaa häntä nauttimaan kuvataiteen tekemistä.
- rohkaisee ja tukee keksimistä, uskallusta sekä innostaa käyttämään mielikuvitusta, kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia oman työskentelyn pohjana.
- ohjaa oppilasta käyttämään tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvataiteen välineitä ja materiaaleja.
- kannustaa tutkivaan ja kokeilevaan oppimi-

seen sekä omien ratkaisujen tekemiseen.

- tukee tavoitteellista työskentelyä.
- tukee oppilaan itsetuntemuksen ja taidesuhteen kehittymistä työskentelyprosessien eri vaiheissa rakentavan palautteen keinoin.
- ohjaa reflektoimaan omaa työskentelyä sekä arvostamaan omia ja muiden teoksia.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- vahvistaa lapsen luontaista tapaa tutkia moniaistisesti ympäristöään ja tehdä erilaisia havaintoja oman ilmaisun lähtökohdaksi.
- ohjaa ymmärtämään visuaalisen kuvakielen keskeistä käsitteistöä.
- innostaa tarkastelemaan rakennettua ja luonnonympäristöä sekä erilaisia visuaalisen ympäristön kuvia.
- ohjaa tutustumaan elämyksellisesti taide- ja kulttuurihistorian teoksiin, aikakausiin ja ilmiöihin oman kuvailmaisun kautta.
- ohjaa sanallistamaan taideteoksia teoksen tekijän ja katsojan näkökulmasta.
- kannustaa keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja käyttämään erilaisia kuvantul-

kinnan keinoja.

- ohjaa ymmärtämään taiteen moniarvoisuutta ja monimuotoisuutta sekä erilaisia tulkintoja todellisuudesta.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

- ohjaa kuvataiteen keinoin ekologisten, esteettisten ja eettisten arvojen pohdintaan.
- tukee oppilaan osallisuutta ja ohjaa työskentely- ja vuorovaikutustaitojen vahvistumiseen.
- kehittää kriittistä kuvanlukutaitoa ja kykyä tulkita erilaisia kuvia.
- rohkaisee ottamaan kantaa itselle merkityksellisten asioiden puolesta taiteen keinoin.
- innostaa tutustumaan taidenäyttelyihin.
- antaa mahdollisuuden tuoda omia töitä esille näyttelyissä. (esiintyminen, julkisuus)

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opintokokonaisuudessa opetellaan edelleen kuvataiteen perusteita ja tuetaan hyvän taidesuhteen rakentumista.

Opinnoissa tutustutaan tutkivalla tavalla erilaisiin visuaalisten taiteiden menetelmiin, ilmaisukeinoihin ja työvälineisiin. Lisäksi tutkitaan erilaisia materiaaleja ja opitaan käyttämään niitä monipuolisesti ja luovalla tavalla. Keskeistä opinnoissa on elämyksellisyys, kuvailmaisun valmiuksien monipuolinen kehittäminen ja luovuuden tukeminen.

Opinnoissa jatketaan työskentelyä monipuolisesti piirustuksen, maalauksen, grafiikan ja median ilmaisukeinoin. Kolmiulotteisen kuvailmaisun työstämistä jatketaan muotoilun, kuvanveiston, arkkitehtuurin, tekstiili- tai ympäristötaiteen lähestymistavasta käsin rakentaen teoksia kolmiulotteisin keinoin. Näiden tai muiden kuvataiteen menetelmien myötä pyritään tulemaan tutuiksi kuvataiteen keskeisten peruskäsitteiden kuten esimerkiksi värin, valon, varjon, pinnan, rytmin ja

muodon kanssa.

Digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään resurssien mukaan. Opintojen edetessä laajennetaan kuvataiteen menetelmien tuntemista ja niiden soveltamista omassa ilmaisussa. Opetus tukee eri kuvailmaisun muotojen rajapintojen tutkimista ja uusia menetelmiä luovaa tekemistä.

Opintojen myötä oppilasta innostetaan ilmaisemaan omia ajatuksia, mielikuvia, muistoja, kokemuksia, tunteita ja tietoa kuvallisesti. Lapsen omaa kuvailmaisua ja työskentelytaitoja tuetaan ja vahvistetaan monipuolisten virikkeiden ja erilaisten tehtävänantojen myötä.

Annetut tehtävät kehittävät silmän ja käden yhteistyötä, aistiherkkyyttä sekä taiteellisen työskentelyprosessin ymmärtämistä. Vähitellen opetellaan tavoitteellista työskentelyä. Tehtävänannoissa harjoitellaan leikinomaisesti, oppilaiden valmiudet huomioiden havainnointia, erilaisten visuaalisten tehtävien suunnittelua ja toteutusta sekä oman työskentelyn arviointia.

Työskentelyprosesseissa opetellaan kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja. Oppilaan omien taitojen kehittymistä tuetaan kannustavalla palautteella sekä vertaisoppimisen kautta. Vähitellen opetellaan arvioimaan omaa työskentelyä osana oppimista. Oppilasta rohkaitaan tekemään teoksissaan omia ratkaisuja ja tunnistamaan innoituksen lähteitään.

Työskentely tapahtuu ryhmässä, jonka myötä harjaannutaan edelleen yhteistyö- ja vuorovaikutustaidoissa sekä omien ja muiden töiden arvostamisessa. Opintojen aikana tehdään sekä itsenäisiä teoksia että yhteisöllisiä teoksia ryhmässä. Osana opintoja opetellaan huoltamaan työvälineitä itsenäisesti ja kiinnittämään huomiota työturvallisuuteen.

Tässä opintokokonaisuudessa vahvistetaan osallisuutta osallistumalla näyttelyihin ja tapahtumiin.

Opetuksen teemat ja ilmaisulliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, projektit ja hankkeet.

Omat kuvat

Opinnoissa rohkaistaan oppilasta tuomaan omiin töihinsä itselleen tärkeitä sisältöjä, joiden aiheet nousevat hänen omista havainnoistaan, arjen kokemuksista, mielikuvituksesta sekä hänelle merkityksellisistä kuvakulttuureista.

Opetusaiheissa ovat edelleen tärkeitä lähiympäristön havainnot ja virikkeet sekä oppilaan elämaailmasta nousevat aiheet. Oppilasta kannustetaan käyttämään kuvallisia vaikuttamisen keinoja ja esittämään teoksissaan omia näkemyksiä ja ratkaisuja.

Taiteen maailmoin tutustumista jatketaan ja laajennetaan sen kautta myös omaa kuvailmaisuutta sekä taidekäsitystä. Opetus ohjaa pohtimaan omien kuvien merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Vähitellen tutustutaan myös itse- ja vertaisarviointiin osana oppimisprosessia. Oppilastoita esitellään oppilastöiden näyttelyssä.

Taiteen maailmat

Opetuksessa jatketaan tutkimusmatkaa kuvataiteen maailmaan ja visuaaliseen kulttuuriin elämyksellisesti, tutkien ja monimuotoisin virikkein.

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Niihin voidaan tutustua esimerkiksi satujen, tarinoiden, kuvamateriaalien ja näyttelyiden avulla.

Taidehistoriaan tutustutaan esimerkiksi teoskuvia katselemalla ja niistä keskustelemalla. Kuvan vastaanottamista ja teosten äärellä olemista harjoitellaan eläytymällä teosten tekijöiden tapaan nähdä. Itse tekemällä ja kokeilemalla eläydytään teosten tekemisen prosesseihin.

Opinnoissa tutkitaan erilaisten visuaalisen taiteen tehtävien avulla moniaistisesti erilaisia kulttuureita ja niiden kuva-aiheita. Tehtävien tarkoituksena on laajentaa oppilaan taidekäsitystä sekä ymmärtää taiteen ja kulttuurin moni-muotoisuutta.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tuetaan edelleen lapsen luontaista tapaa tutkia ympäristöään. Luonto ja rakennettu ympäristö, esineympäristö ja mediaympäristö ovat havainnoinnin ja tutkimisen kohteita, joita hyödynnetään opetuksessa. Oppilaita kannustetaan moniaistiseen havaintojen tekemisen sekä oman ympäristön ja erilaisten ilmiöiden tutkimiseen, mikä tukee elämyksellisen ja vuorovaikutteiden suhteen syntymistä omaan lähiympäristöön.

Opintojen aikana harjoitellaan tutkimaan ja tulkitsemaan teosten sisältöä ja muotoa. Visuaalisen ympäristön kuvia tarkastelemalla ja itse tekemällä tutustutaan kuvan kielen peruskäsitteisiin ja opetellaan tulkitsemaan kuvia ja niiden merkityksiä. Merkityksellistä on myös opetella hyväksymään erilaisia näkemyksiä ja tulkintoja taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä.

TEEMAOPINNOT

Teemaopinnoissa laajennetaan yhteisissä opinnoissa saatuja tietoja ja taitoja kuvataiteen eri osa-alueilta. Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin.

Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Teemaopintojen aikana oppilas harjoittelee itseänsä ja vapaampaa työskentelyä. Teemaopinnot

vahvistavat pitkäjänteistä oppimista yrittämisen ja ongelmanratkaisun kautta. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii asettamaan itselleen tavoitteita, suunnittelemaan ja toteuttamaan teoksia tai teoskokonaisuuksia. Edelleen etsitään ja vahvistetaan oppilaan omaa ilmaisua ja visuaalista ajattelukykyä.

Teemaopinnoissa tutustutaan taiteen kentän eri ilmiöihin, taidehistoriaan ja nykytaiteeseen, ja keskustellaan niistä. Opetus kehittää oppilaan val-

miuksia tehdä tietoisia havaintoja ympäristöstään, median ilmiöistä ja kuvallisesta kulttuurista.

Oppilasta ohjataan itse- ja vertaisarviointiin. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä

arvostamaan toisten näkemyksiä. Jatkuvalle palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, omaa ilmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

OPINTOKOKONAISUUS 3

Laskennallinen laajuus 200 ot
Kesto kaksi lukuvuotta
Noin 12–13-vuotiaat

TAVOITTEET

Tavoitealue taidesuhde

Opetus

- syventää yhteisissä opinnoissa opittujen kuvataiteen menetelmien tuntemusta.
- laajentaa oppilaan taidekäsitteitä erilaisten visuaalisen taiteen tehtävien, elämysten, kokemusten ja keskustelun avulla.
- ohjaa erilaisten materiaalien ja välineiden tarkoituksenmukaiseen käyttöön.
- rohkaisee oppilasta ilmaisemaan omia ajatuksia ja itselle tärkeitä asioita visuaalisesti.
- tukee pitkäjänteistä ja tavoitteellista työskentelyä sekä kuvailmaisun taitojen vahvistumista ja laajenemista.
- kannustaa oppilasta tekemään omia ratkaisuja, asettamaan tavoitteita sekä ohjaa luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymistä.
- opetuksen vuorovaikutus ja palaute tukevat oppilaan oppimisprosesseja ja identiteetin kasvua. Opetus ohjaa itse- ja vertaisarviointiin ja oppimisen reflektointiin.
- ohjaa arvostamaan omia ja muiden teoksia.
- vahvistaa taidesuhdetta ja kannustaa nauttimaan kuvataiteesta.

Tavoitealue visuaalinen lukutaito

Opetus

- perehdyttää oppilasta erilaisiin kuvataiteen muotoihin ja keskeisiin kuvan kielen käsitteiden ymmärtämiseen.
- tukee omakohtaisen suhteen syntymistä rakennettuun, luonnonympäristöön ja kuvaympäristöön.
- rohkaisee oppilasta sanallistamaan visuaalista ilmaisuaan ja perustelemaan näkemyksiään.
- tutustuttaa taidehistoriaan ja eri kulttuureihin sekä ohjaa ymmärtämään taiteen ja kulttuurin monimuotoisuutta ja moniarvoisuutta.
- opintojen edetessä kehittää kuvanlukutaitoa tarkastelemalla taideteosten sisältöä, tulkintaa ja taiteen välittämää arvomaailmaa.
- innostaa taiteen tarkasteluun ja taiteen kokeamiseen.

Tavoitealue osallisuus ja vaikuttaminen

Opetus

- ohjaa oppilasta ympäristötietoisuuteen sekä eettisten, ekologisten ja esteettisten arvojen pohdintaan.
- käyttää elämyksellisiä ja yhteisöllisiä työtapoja, jotka tukevat osallisuutta ja yhteisöön kuulumista.
- ohjaa käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussa.
- tarjoaa oppilalle mahdollisuuden osallistua omilla tai yhteisillä teoksillaan näyttelyihin tai muihin taidetapahtumiin.
- kannustaa kertomaan omia mielipiteitä ja näkemyksiä taideteoksista ja muusta kuvakulttuurista.

SISÄLTÖ

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Oppinnoissa vahvistetaan erilaisten ilmaisukeinojen, työtapojen ja menetelmien tuntemusta. Samalla perehdytään edelleen välineiden ja materiaalien käyttöön erilaisissa visuaalisten taiteiden tekniikoissa ja ilmaisutavoissa.

Oppilasta kannustetaan tutkimaan ja kokeilemaan kuvataiteen eri osa-alueiden mahdollisuuksia omassa ilmaisussaan.

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Piirustuksen, maalauksen, grafiikan ja median tuntemusta laajennetaan ja niiden myötä tutkitaan kuvataiteen peruskäsitteitä ja ilmaisumuotoja. Kolmiulotteisen kuvailmaisun kuten arkkitehtuurin ja muotoilun työtapoihin perehdytään erilaisia lähestymistapoja käyttäen sekä rakenteiden tutkimista ja materiaalituntemusta laajentaen. Näiden lisäksi opetuksessa voidaan käyttää muita kuvataiteen ilmaisukeinoja ja menetelmiä ja niiden yhdistelmiä. Digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Opetus tukee eri kuvailmaisun muotojen rajapintojen tutkimista ja uusia menetelmiä luovaa tekemistä.

Opettajan jatkuva palaute ja opetuskeskustelut ohjaavat oppimisprosesseja ja auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita ja arvioimaan omaa oppimista.

Työskentelyn prosessimaisuus tukee havaintojen, tutkimisen, harjoittelun ja ongelmanratkaisun merkityksen oivaltamista. Tehtävät opettavat ideoimaan, asettamaan tavoitteita ja työskentelemään niitä kohti.

Prosessissa opetellaan käyttämään tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja, joilla harjoitellaan antamaan kuvallinen muoto ajatuksille, tunteille, mielikuville ja havainnoille.

Oppinnoissa tehdään sekä itsenäisiä teoksia että yhteisöllisiä teoksia ryhmässä. Arviointitaitoja, kuten itse- ja vertaisarviointia harjoitellaan osana oppimisprosessia. Opetellaan kertomaan ja keskustele-

maan omista ja toisten teoksista.

Taiteiden ja tieteiden välisyyttä tutkitaan ja hyödynnetään kuvailmaisun laajentamisessa, esimerkiksi kuvantekemisen lähestymistapoihin voi sisältyä eri taiteen- ja tieteidenalojen näkökulmia ja sisältöjä.

Opetuksen teemat ja kuvailmaisulliset sisällöt voivat vaihdella ja niihin vaikuttavat esimerkiksi koulun yhteiset opetusteemat, projektit ja hankkeet.

Omat kuvat

Omien kuvien sisällöt nousevat oppilaita kiinnostavista asioista, ajankohtaisista ilmiöistä ja nuoriso- ja populaarikulttuurista. Oppilasta ohjataan etsimään hänelle merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä lähiympäristöstä, median kuvakulttuurista, internetistä, omista havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisiä kuvakulttuureista ja laajasti taiteen kentältä.

Lasten ja nuorten kuvakulttuuri huomioidaan osana laajempaa kulttuuria.

Oppilas osallistuu yhteisen kuvakulttuurin luomiseen tuomalla omia teoksia esille näyttelyihin ja osallistumalla tapahtumiin. Oppinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Oppilas tutustuu taiteen maailmoihin ja taiteen muotoihin taidehistorian välityksellä. Oppilaille tarjotaan erilaisia taide-elämyksiä mahdollisuuksien mukaan, esimerkiksi näyttelyvierailuiden tai kulttuurikohdevierailujen muodossa.

Opetuksessa tutkitaan ja havainnoidaan erilaisia kulttuureita, taidehistorian suuntauksia ja median ilmiöitä. Taidehistorian kuva-aineistoa hyödynnetään kuvallisessa työskentelyssä elämyksellisesti.

Opetus ohjaa monenlaisen taiteen arvostamiseen ja laajentaa taidekäsitystä. Opintojen aikana opetellaan ymmärtämään teosten merkityksiä osana aikaansa ja tulkitsemaan taidetta sekä katsojan, tekijän että teoksen näkökulmista.

Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen erilaisia tehtäviä ja merkityksiä. Opetuksessa voidaan myös hyödyntää mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan.

Visuaalinen ympäristö

Oppilasta ohjataan rakennetun, luonnonympäristön ja kuvaympäristöjen moniaistiseen tutkimiseen, havainnointiin sekä tiedonhakuun. Oppimisympäristöinä hyödynnetään luokkatilan lisäksi autenttista ympäristöä sekä virtuaaliympäristöjä.

Ympäristön tutkimisen ja erilaisten tehtävänäntöjen myötä opitaan myös löytämään ja oivaltamaan kuvallisen työskentelyn innoituksen lähteitä.

Opintokokonaisuudessa opetellaan tulkitsemaan visuaalista kulttuuria ja ympäristöjä itse tekemällä ja tutustumalla olemassa oleviin kuviin. Erilaisin lähestymistavoin opetellaan erottelemaan visuaalista kulttuuria, visuaalisia ympäristöjä ja visuaalista kieltä sekä pyritään oivaltamaan visuaalisuuden merkitystä ympäristössä.

Visuaalisen ympäristön havainnoissa ja kuvallisissa tehtävissä kannustetaan ymmärtämään erilaisia tulkintoja näkyvästä todellisuudesta.

Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

OPPIMISEN ARVIOINTI

Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää oppilaan kehitystä ja oppimista sekä vahvistaa oppilaan itsetuntemusta ja itseohjautuvuutta. Arviointi ohjaa oppilaan kehittymistä opinnoissaan ja tukee opiskelun tavoitteiden asettamista. Arviointi vahvistaa oppilaan myönteistä ja realistista käsitystä itsestään oppijana ja edistää oppilaan osallisuutta.

Kuvataide- ja käsityökoulussa noudatetaan ohjauksen ja kannustavan arvioinnin periaatteita. Hyvä arviointi määritellään seuraavasti:

- Arviointi on oppimistilanne: se ohjaa oppimaan ja on oppimisen tuki.
- Arviointia ei voi tehdä ilman käsitystä opetussuunnitelmasta, sen ihmiskäsityksestä sekä oppimiskäsityksestä.
- Itsearviointin osuus on tärkeä osa arviointia.
- Tulokset ja prosessi ovat samanarvoisia.
- Arviointi tapahtuu vuorovaikutuksessa.
- Arviointi on kannustavaa ja se pohjaa uuden oppimiselle.
- Arviointi tukee oppilaan itsetuntemusta ja itsetuntoa.
- Opettaja tuntee arvioinnin pedagogisen ja eettisen vastuun sekä arvolähtökohdat.
- Arviointi on monipuolista ja oikeudenmukaista.
- Opettaja ottaa huomioon oppilaan kehitystason.

Oppilaan arviointi pohjautuu pitkäaikaiseen näyttöön ja kohdistuu kuvataiteessa sekä oppimisprosessiin että prosessin lopputuloksiin, teoksiin. Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Taideopetusta arvioitaessa otetaan huomioon, että sen merkitys yksilön elämässä näkyy myös pitkällä aikavälillä.

ARVIOINTI OPINTOJEN AIKANA

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti opinpolun eri vaiheissa. Arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin.

Yleisen oppimäärän opintojen aikana tehtävä arviointi perustuu opintokokonaisuuksien tavoitteisiin ja siinä otetaan huomioon yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet.

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalla arvioinnilla ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalla arvioinnilla ja muulla palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, ilmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Oppilasta perehdytetään kuvataiteen ja käsityön arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

JATKUVA PALAUTE

Oppilaalle annetaan jatkuvaa palautetta omasta oppimisestaan oppimistilanteissa. Keskustelut opettajan, oppilaan ja ryhmän kesken keskeneräisistä sekä valmiista töistä ovat oleellinen osa arviointia ja oppimista. Arviointi ja palautekeskustelu on vuorovaikutuksellista opettajan, oppilaan ja ryhmän välillä. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan itselleen valitsevat tavoitteet ja oppisisällöt. Näyttelyiden ja muiden esittäytymisten kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta.

OPPILAIDEN ITSEARVIOINTI JA VERTAISARVIOINTI

Kuvataide- ja käsityökoulussa oppilaita ohjataan itsearviointiin, joka on myös osa oppimista. Itsearviointia harjoitellaan opettajan ja oppilaan välillä palautekeskusteluissa työskentelyprosessin aikana. Lisäksi oppimisprosessia opetellaan kuvaamaan luonnoksin, kuvin, sanoin ja muita ilmaisun keinoja käyttäen. Oppilaita ohjataan opintojen kuluessa dokumentoimaan tavoitteita, työskentelyä, ilmaisuja, itsearviointia, edistymistä ja osaamista.

Itsearvioinnissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä.

Vertaisarvioinnissa oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta. Vertaisarvioinnin taitoa kehitetään ja harjoitellaan opintojen edetes-

sä. Ryhmätilanteissa korostetaan moniarvoisuutta ja monia ”oikeita ratkaisuja”. Opetustilanteissa tapahtuvassa palautteenannossa ei ole kyse eri oppilaiden töiden saattamisesta paremmuusjärjestykseen, vaan vuorovaikutteisesta oppimisesta. Opitaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta, arvostamaan omia ja toisten töitä ja näkemyksiä. Samalla opitaan itsearviointia ja nähdään erilaisia taiteellisia ratkaisuja sekä opitaan myös muilta.

VUOSITTAIN KOTIIN ANNETTAVA TIETO OPINNOISTA

Oppilaan huoltajille lähetetään vuosittain tiedoksi oppilaan opintovaihetta koskevan opintokokonaisuuden kuvaus.

OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JA OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintoko-

konaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

YLEISEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KOHTEET

Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidesuhte, Visuaalinen lukutaito sekä Osallisuus ja vaikuttaminen.

Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista kuvataiteen tavoitteista.

OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Opetussuunnitelman tavoitteita voidaan tarvittaessa yksilöllistää, mikäli oppilaalla ei ole edellytyksiä opiskella Kuvataide- ja käsityökoulun opetussuunnitelman mukaisesti vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi. Oppilaan erityistarpeet kartoitetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Yhdessä huoltajan kanssa selvitetään opiskelun mahdollistavat tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely. Opintoja yksilöllistettäessä otetaan huomioon tavoitteiden taiteenalanälähtöisyys, opetuksen kasvatuksellisuus ja käytettävissä olevat resurssit. Käytännössä erityisjärjestelyt voivat edellyttää huoltajien osallistumista opetusjärjestelyihin erikseen sovittavalla tavalla.

Kuvataide- ja käsityökoulu ei vastaa esimerkiksi avustajan hankkimisesta.

Oppimäärän yksilöllistämisen mahdollisuudet koulun kannalta vaihtelevat, riippuen siitä, millaisia edellytyksiä oppilaalla on toimia ryhmäopetustilanteissa. Koska opetusta on mahdollista järjestää ainoastaan ryhmäopetuksena, on huomioitava myös kyseisen opetusryhmän tilanne suhteessa erityisjärjestelyihin.

Oppilaan opintoja koskevat erityisjärjestelyt ja opintojen yksilöllistäminen kirjataan oppilasrekisterissä olevien oppilastietojen yhteyteen. Opintojen yksilöllistäminen huomioidaan annettaessa todistuksia. Erityisjärjestelyistä päättää koulun rehtori.

TODISTUKSET

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot, että teemaopinnot.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN PÄÄTTÖTODISTUS

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

OSALLISTUMISTODISTUS OPPILAAN SUORITTAMISTA TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPINNOISTA

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamista taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

OPPILAAXI OTTAMISEN PERIAATTEET

Kuvataide- ja käsityökoulun uusien oppilaiden haku järjestetään keväisin taiteen perusopetuksen oppilashaun yhteydessä. Hakuaika on kevätlukukauden lopulla. Siitä ilmoitetaan koulun verkkosivuilla. Oppilas ilmoitetaan hakujonoon määräpäivään mennessä sähköisellä lomakkeella, joka löytyy koulun nettisivuilta. Koulu ottaa uusia oppilaita vuosittain kyseisenä vuonna perustettuihin uusiin oppilasryhmiin sekä täydentää jatkavissa ryhmissä olevia avoimia oppilaspaikkoja. Oppilaat valitaan ilmoittautumisjärjestyksessä sen mukaan, kun hakijan syntymävuoden mukaisissa opintoryhmissä on tilaa. Avointen ryhmien oppilaspaikkojen täytyessä oppilas jää ilmoittautumisjärjestyksen määräämälle varasijalle. Koulu voi tarvittaessa täyttää avoimia oppilaspaikkoja syys- ja kevätlukukausien alussa, jolloin etusijalla ovat hakumenettelyssä varasijalle jääneet hakijat. Vapaita oppilaspaikkoja voi tiedustella myös suoraan koulun toimistosta, ellei avoin täydennyshaku verkkosivuilla ole auki.

Ne oppilaat, jotka ovat hakeutumassa uusina oppilaina yleisen oppimäärän teemaopintoihin, voivat kysyä oppilaspaikkoja suoraan koulun rehtorilta, joka päättää oppilaaksi ottamisesta tapauskohtaisesti.

JATKOILMOITTAUTUMINEN JA OPINTO-OIKEUDEN SÄILYMINEN

Kuvataide- ja käsityökoulussa opiskelevat oppilaat voivat kevätlukukaudella jatkoilmoittautua seuraavalle lukuvuodelle ja näin taata mahdollisuuden opintojen jatkuvuuteen. Jatkoilmoittautuminen tehdään sähköisesti koulun nettisivuilla. Mikäli oppilas lopettaa opintonsa, mutta päättää myöhemmin hakeutua uudelleen kouluun, tulee hänen

hakea oppilaspaikkaa uusien oppilaiden haun yhteydessä. Muista keskeytyksistä, joissa opinto-oikeus säilyy, päättää rehtori tapauskohtaisesti.

Opintopaikan voi menettää maksamattomien lukukausimaksujen vuoksi. Oppilaspaikan voi myös menettää, mikäli tapauskohtaisesti ja harkinnanvaraisesti voidaan katsoa, että oppilaan käytös vaarantaa työturvallisuutta.

OPISKELUAIKA JA LISÄAJAN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Kuvataide- ja käsityökoulussa voi opiskella yleisen oppimäärän opinnot, jotka on suunniteltu ensisijaisesti lapsille ja nuorille.

Koko oppimäärän opinnot kestävät noin 6–7 vuotta. Lisäajan myöntämisestä neuvotellaan erikseen tapauskohtaisesti. Lisäajan myöntämisen perusteita ovat esim. pitkäaikainen sairaus ja väliaikainen pidempi poissaolo paikkakunnalta esim. vanhempien työkomennuksen vuoksi.

YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN KANSSA

Kuvataide- ja käsityökoululla on erilaisia toimintatapoja, jotka tukevat kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Niiden tarkoituksena on luoda sekä ylläpitää yhteyttä oppilaan, huoltajan, opettajan ja koulun kesken.

Koteihin lähetetään vuosittain koulun tiedote, joka sisältää perustiedot koulun toiminnasta sekä tietoa opintokokonaisuuksista. Koulun toiminnasta tiedottamista tapahtuu sähköpostin lisäksi www-sivujen ja esimerkiksi sosiaalisen median kautta.

Huoltajien näkökulmia huomioidaan oppilaitoksen laatu- ja kehittämistyössä muun muassa oppilaitoksen asiakastyytyväisyyskyselyiden kautta. Koululle voi antaa myös jatkuvaa palautetta esimerkiksi sähköpostitse. Huoltajat voivat sopia opettajan tai rehtorin kanssa tarvittaessa tapaamisia, joissa voidaan keskustella oppilaan opintojen etenemisestä.

Kuvataide- ja käsityökoulu järjestää vuosittain näyttely- ja tapahtumatoimintaa. Näyttelyiden avajaiset on suunnattu oppilaiden lisäksi huoltajille ja muille vieraille. Näyttelytoiminta esittelee kuvataide- ja käsityökoulussa tehtyjä oppimisprosesseja ja teoksia. Kuvataide- ja käsityökoulun järjestämät tapahtumat, esimerkiksi työpajapäivät tai taide-tapahtumat on suunnattu oppilaille perheineen. Huoltajien osallistuminen tapahtumiin tukee lapsen taideharrastusta. Näyttelyt ja tapahtumat kasvattavat yhteisöllisyyttä.

Kangasalan ja Pälkäneen yksiköillä voi olla omia käytäntöjään yhteistyön järjestämisessä.

YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Kuvataide- ja käsityökoulun sidosryhmätyöskentely on monipuolista ja aktiivista koulun toimialueen lisäksi myös laajemmissa verkostoissa. Kuvataide-

ja käsityökoulu luo lasten- ja nuortenkuultuuria yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Kuvataide- ja käsityökoulun toiminnalle tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat mm. toimialueen kunnat, toimialueen muut kulttuuritoimijat, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry, taideyliopistot ja korkeakoulut, tiedotusvälineet sekä Opetushallitus ja opetusministeriö.

Toiminnallista yhteistyötä tehdään monien tahojen kanssa. Näitä ovat mm taiteen perusopetuksen koulut, muut taidekoulut, päiväkodit, koulut, muut kulttuuritahot ja -toimijat, kunnalliset tai yksityiset tahot, yhdistykset ja yritykset. Yhteistyö voi olla luonteeltaan toiminnallista, opetuksellista, yhteisötaiteellista, tiedollista, avustavaa tai tukevaa.

Yhteistyötä tehdään oman paikkakunnan sisällä, seudullisesti, valtakunnallisesti sekä kansainvälisesti.

NÄYTTELYTOIMINTA

Kuvataide- ja käsityökoulun toimintaan kuuluu olennaisesti erilaisten oppilastöiden näyttelyiden järjestäminen. Näyttelyitä järjestetään Kangasalla ja Pälkäneellä resurssien mukaan. Näyttelyt voivat esitellä valmiiden oppilastöiden lisäksi oppimisprosesseja, opetussisältöjä ja koulun toimintatapoja. Näyttelyt toimivat oppimisen ja arvioinnin sekä taidekasvatuksen välineenä.

Kuvataide- ja käsityökoulu voi osallistua myös valtakunnallisiin tai kansainvälisiin näyttelyihin oppilastöillään, jolloin oppilastöitä voi olla esillä muiden kuin kuvataide- ja käsityökoulun itse järjestämissä näyttelyissä sekä Suomessa, että ulkomailla. Tällaisia näyttelyitä voivat olla esimerkiksi Kuvataidekoulujen liiton järjestämät näyttelyt.

Lisäksi näyttelytoimintaa ylläpidetään myös internsivustoilla. Kangasalan ja Pälkäneen yksiköillä

on omia käytäntöjään näyttelytoiminnan järjestämisessä.

PROJEKTIT JA TAPAHTUMAT

Kuvataide- ja käsityökoulu osallistuu paikkakunnan kulttuurielämään, ja sen kehittämiseen näyttelytoiminnan lisäksi esimerkiksi erilaisin projektein ja tapahtumin. Yhteistyössä eri tahojen kanssa kuvataide- ja käsityökoululla on mahdollisuus osallistua julkisten taideteosten tuottamiseen esimerkiksi julkisissa rakennuksissa tai kaupunkikuvassa. Kuvataide- ja käsityökoulu voi järjestää resurssien sa puitteissa myös muita taidetapahtumia tai esimerkiksi yhteisötaiteen menetelmiin perustuvaa toimintaa.

OPINTOKÄYNNIT MUSEO-, NÄYTTELY- JA MUIHIN KULTTUURIKOhteisiin

Opetuksen teemoihin ja aiheisiin liittyvät retket sekä opintomatkat ovat osa kuvataide- ja käsityökoulun toimintaa. Kangasalan ja Pälkäneen toimipisteiden retkitoimintaa toteutetaan toimipisteiden resurssien mukaan. Retkien ja opintomatkojen avulla koulu pyrkii kasvattamaan oppilaista aktiivisia kulttuuripalvelujen käyttäjiä ja taiteen ymmärtäjiä. Opintoretkissä hyödynnetään lähiympäristön retkikohteita.

Opintomatkat voivat suuntautua myös muiden paikkakuntien eri kohteisiin, museoihin ja kulttuurilaitoksiin. Retkijärjestelyissä voidaan tehdä yhteistyötä huoltajien ja Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin eri yksiköiden kanssa.

TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

TAIDEOPETUKSEN KEHITTÄMISTYÖ

Kuvataide- ja käsityökoulun tehtävänä on kehittää visuaalisten taiteiden taiteenalojen osaamista, mikä vaatii jatkuvaa toimintakulttuurin sekä toiminnan tavoitteiden ja sisältöjen kehittämistä. Välineitä tähän ovat muun muassa opetussuunnitelmatyö, erilaiset kehittämishankkeet ja opetus-pilotit, toimintasuunnitelmat sekä yhteistyöverkostoissa toimiminen. Opetussuunnitelmatyö on jatkuvaa ja siitä vastaa koulun rehtori yhteistyössä henkilökunnan kanssa.

Toimintakulttuurin kehittämistyössä tarvitaan avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta sekä koulun sisäisessä, että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Oppilaitoksen toimintakulttuurin kehittämisessä huomioidaan vuorovaikutus ja osallisuus sekä mahdollisuus vaikuttaa oppilaitoksen toimintaan. Toimintakulttuuria edistävät avoin keskustelukulttuuri, jatkuva oppiminen ja luovuus toiminnassa. Opettaja on oman työnsä kehittäjä. Opetustyössä kehitetään oppimisympäristöä, opetussisältöjä, opetusmenetelmiä ja pedagogiikkaa. Kehittämistyö tähtää myös vaikuttavuuden ja hyvinvoinnin lisääntymiseen.

Koulun rehtori vastaa opetuksen taiteellis-pedagogisesta linjasta sekä opetuksen kehittämis- ja laatu-työstä yhteistyössä opettajien kanssa. Kuvataide- ja käsityökoulussa hyödynnetään laaja-alaisesti opettajien eri osaamisalueita koulun toiminnan ja opetussisältöjen kehittämistyössä.

Koulun toiminnan tavoitteellista kehittämistä tukevia rakenteita ovat toimiva johtamisjärjestelmä, säännöllinen kokoustoiminta, erilaiset työryhmät, kehittämisseminaarit sekä mahdollisuus koulutautua.

Myös kaupungin hallinnossa on useita erilaisia seurantajärjestelmiä, joilla arvioidaan ja kartoitetaan

eri toimintoja, jotta niitä voidaan edelleen kehittää. Kuvataide- ja käsityökoulussa osallistutaan esimerkiksi kaupungin yksiköiden työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden seurantaan. Taloushallinto taas ohjaa taloussuunnittelua ja talousseurantaa. Näitä toimintoja hyödynnetään myös Emilin toiminnan kehittämisessä.

Taidekoulun toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä.

Kuvataide- ja käsityökoulu osallistuu aktiivisesti erilaisiin opetuksen kehittämishankkeisiin ja taidekasvatusalaa edistävään koulutukseen. Rehtorin, opettajien ja muun henkilökunnan oman osaamisen kehittäminen, toimiminen erilaisissa taidekasvatusalan verkostoissa sekä ammattiosaamisen jakaminen edistävät koko oppilaitoksen toimintaa.

Rehtorin ja opettajien työajasta tulee voida osoittaa riittävä osuus opetuksen kehittämistyöhön, jotta opetus pysyy laadukkaana ja vakuuttavana. Opetus on uutta luovaa ja vaatii pitkäjänteistä opetuksen suunnittelua, aktiivista yhteiskunnan, taidekentän, lasten ja nuorten maailman ajankohtaisten ilmiöiden seuraamista, sekä oppilaiden kuuntelemista. Opetusta kehitetään opettajien välisenä yhteistyönä, esimerkiksi teemaopetuksena sekä yhteistyössä muiden taidekoulujen ja yhteistyötahojen kanssa.

Toiminnan järjestämiseen ja kehittämiseen vaikuttavat käytettävissä olevat resurssit ja toimintaympäristöt

KOULUN ITSEARVIOINTI

Koulun itsearvioinnin tarkoituksena on koulun toiminnan kehittäminen palvelemaan yhä paremmin opetussuunnitelman toteutumista ja taiteen perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista.

Kuvataide- ja käsityökoulussa kiinnitetään huomiota seuraavien laatutekijöiden seurantaan:

1. Taloudelliset resurssit
2. Asiakkaat/oppilaat
3. Opetusjärjestelyt ja opetussuunnitelman toteutuminen
4. Henkilöstö ja osaaminen
5. Johtaminen
6. Yhteistyösuhteet

Oppilaitoksen itsearvioinnissa käytetään taiteen perusopetuksen tarpeisiin kehitettyä itsearvioinnin mallia. Oppilaitos teettää säännöllisin väliajoin asiakastyytyväisyyskyselyitä, joita suunnataan oppilaille ja/tai heidän huoltajilleen. Kyselyissä kartoitetaan muun muassa oppilaiden ja heidän huoltajiensa kokemuksia ja tyytyväisyyttä taideopintojen sisältöihin, opetusjärjestelyihin, resursseihin, oppimisympäristöön ja sen ilmapiiriin. Lisäksi kartoitetaan oppilaiden opiskelumotivaatiota, harrastuksen merkitystä ja annetaan mahdollisuus vapaaseen palautteeseen ja kehittämideoihin. Kyselyaineistoa hyödynnetään oppilaitoksen kehittämistyössä.

Koulun toiminnasta kootaan vuosikertomuksia, jossa tuodaan esiin kunkin lukuvuoden keskeisimmät tapahtumat ja yhteistyösuhteet. Taloutta

seurataan säännöllisesti, esimerkiksi talousarvion, tilinpäätöksen ja muun seurannan yhteydessä. Vuosittain seurataan sekä uusien oppilaiden, että jatkavien oppilaiden lukumäärää. Myös muuta tilastollista tietoa, kuten oppilasrekisteritietoja voidaan käyttää toiminnan laadun seurannassa. Opetuksen sisällön arvioinnin välineenä ovat muun muassa koulun järjestämät oppilastöiden näyttelyt, jotka esittelevät koulun toimintaa. Koulun toimintasuunnitelmassa mainittujen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.

Kuvataide- ja käsityökoulussa dokumentoidaan koulun toimintaa, opetustilanteita ja valmiita oppilastöitä. Erilaiset julkaisut, esitteet ja www-sivut mahdollistavat koulun toiminnan ja tulosten esittelyn.

Henkilökunnan tyytyväisyyskysely, osaamiskartoitukset sekä kehityskeskustelut toteutetaan säännöllisesti. Opettajien osaamiskartoituksissa kiinnitetään huomioita ainehallintaan, pedagogiseen ja taiteelliseen osaamiseen, oppilaan kohtaamisen taitoihin, oppilasarvioinnin osaamiseen, opetuksen suunnitteluun, arviointiin ja työyhteisön jäsenenä toimimiseen. Johtamisen arviointialueita ovat strateginen johtaminen, taiteellispedagoginen johtaminen, henkilöstöjohtaminen ja talousjohtaminen.

KUVATAIDE- JA
KÄSITYÖKOULU